

Ikuó nìùbè tōmmú pátíri **Di mpátíri tɔ̀ t̀̀ ń́aànt̀̀**

Dináaànkèè ketiri ikuó nìùbè pátíri miéke ti náá nKuyie ndo òò yúmè mme M̀̀ỳ̀iisi metaummè tou miéke ké nhò ń́aànnè. De kó dipátíri dim̀̀ou miéke ti yóó ỳ̀amu Kuyie nnàkémè M̀̀ỳ̀iisi ku kuó nè ku tannò p̀̀éu Isidayeeribe kpéí. Nè kù b̀̀è d̀̀únnèmmè dinùù ke tú kè wèè t̀̀ũ nku tannò ke d̀̀oari ỳ̀è ỳ̀emmè dèè yó nte kè wè nfòù (18:5, de kó tináaànt̀̀ bomu Odømmu mukàmmù 10:5). Kuyie nné nàké mu Isidayeeribe ke b̀̀è wénk̀̀unne b̀̀è bo dèite m̀̀èè botí yedíintàrè ỳ̀èè yó mbè díítí bembè nè ku be kó metaummè nè b̀̀è d̀̀ò nkéndòmmè, kè metaummè tou menke ntú metaummè tou. Bèè feu iwũò Kuyie nkè b̀̀è ntũ nyikuó duó ke d̀̀ømmè kè ikuó nìùbè ndake de kó mutōmmú kpéí, ké ntú benìtibè. Bá wèè nìt̀̀i Isidayeeribe miéke kè wèè yenténè omáà med̀̀oàr̀̀imè yèime kù yetemè ke bá ncaàri ikuó nè be kó med̀̀oàr̀̀imè miéke. Kuyie nyí tú meyei nkòku, kù s̀̀amu, ke d́́o benìtibè. Kù̀u tu mufòmmu, dèè te kè kù d́́o ku nìtibè nsà kù d̀̀ømmè, kè dèè yie nkè be mómm̀̀ambè kè bèè m̀̀oote mufòmmu, kè m̀̀oote medókùmè kù duó nyèè tannò Isidayeeribe.

Mèmmè Yesu ỳ̀è nti dèntemè ke ìkú ye ìnkè ke béi nke tú: Dí ndó di k̀̀obe t̀̀bè di d́́o m̀̀èè botí di m̀̀ómm̀̀ambè (Matie 22:39).

Di mpátíri náaànt̀̀ duó ke d̀̀ømmè

1. Iwũò féù kó ikuó 1-7
2. M̀̀ỳ̀iisi c̀̀ánnémè ikuó nìùbè ketibè Kuyie ntōmmú kpéí 8-10

3. Dèè ci nè dèè í ci 11-16

4. Isidayeribe cáámmè ke tú Kuyie nkòbe:

Mùù te kè bè í dò nkényo mmeýĩ 17

Kuyie ndonté bè bo ndó mèè botí betòbè 18-20

Ikuó tǎmmú nè yebaa nyèyiekè Sifube dò nke
ní baá nyè bá dìi benni 21-23

Kuyie ntannò nè ku kuó nè kù bè dǎunnè dìi nùù
24-27

IWŪŬ FÈÙ KÓ IKUŬ

Bè yó nfeu ù wũǎ ke tuǎ

¹ Ti Yiè nKuyie ndo yúo Mǎyiisi ku taummè tou borè nde kóò nàké ke dǎ:

² Á náké Isidayeribe ke dò mí ndi Yiè nKuyie n tú:

Kè di kóò mǎù dǎ ké n féúté feǎfè, fè bo na kéntú fediefè yoo fesámpófè.

³ Kè wèè dǎ ké n féúté feǎfè kétuǎ, fè ntú fedaafe kénkra kuyènkù, kòo fè kùǎ metaummè tou bòrìnùù kè n cǎuté o pǎnni.

⁴ Wèè daá nho nǎtè fè yuu ké fè nni nféúté kétuǎ kè n cǎuté o pǎnni kóò cǎé nho yèi.

⁵ De kó difǎnkúò kòo n féúté o òfè metaummè tou ìkè kè ikuó nìùbè Anǎ bí míété meýĩ ndiwũǎtǎnni dìi bo metaummè tou bòrìnùù kéfité,

⁶ ké fè fèté kékéké fè tùòti.

⁷ Kè ikuó nìùbè Anǎ bí tǎtǎnne muhǎǎ ndiwũǎtǎnni kǎtíi nyideí,

⁸ kǎtúóté itùòti nè diyuu nè mekùò nkperε kédáá ndiwũǎtǎnni muhǎǎ nyǎnkè,

⁹ kǎhǎúté tǎnauti nè yekpáá nkè ikuó nìùtì de tuǎ ndemǎu diwũǎtǎnni ìnkè. De kó feǎfè yóo tuǎmmu

kéntú dipānni dìi kó kufɔ̄ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie.

10 Kòò mǎu me ndó kẹ́fẹ́útẹ̀ fẹ̀pìèfẹ̀ yoo tẹ̀buatẹ̀ kẹ̀ m pǎ kẹ̀tuǎ ndè ntú dẹ̀daarẹ̀ kẹ̀nkpa kuyènku.

11 Kòò dẹ̀ nni n fẹ́útẹ̀ diwũ̀stònni bakù cǎnku bíékẹ̀ metaummẹ̀ tou bòrìnùù, kẹ̀ ikuó nìùbẹ̀ Anǎó bíi míétẹ̀ meyĩ̀ ndiwũ̀stònni kẹ́fitẹ̀.

12 Kòo kékẹ̀ fẹ̀ tùòti kẹ̀ ikuó nìùtìi ì daá ndiwũ̀stònni muhǎǎ òyĩ̀nkẹ̀ nè diyuu nè mekùò nkperẹ̀,

13 kẹ́sútẹ̀ tinautì nè yekpáà nkẹ̀ ikuó nìùtìi dẹ̀ nni mbenke kẹ̀ dí dẹ̀ tùò ndemǎu diwũ̀stònni ìnkẹ̀. Dẹ̀ kó fẹ̀dẹ̀ yóó tuǎmmu kéntú dipānni dìi kó kufɔ̄ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie.

14 Kòò mǎu me ndó kẹ̀kuǎ tenǎtẹ̀ kẹ̀ m pǎ kẹ̀tuǎ, wèe tǎnì tenǎnkperẹ̀ yoo dikpẹ̀tinǎnkperì.

15 Kẹ̀ ikuó nìùtìi tẹ̀ kàtenẹ̀ diwũ̀stònni borẹ̀ kẹ́yĩ̀útẹ̀ tẹ̀ fǎnìí kẹ̀tǎtẹ̀ tẹ̀ yuu kẹ̀ dì tùò ndiwũ̀stònni ìnkẹ̀, kẹ̀dẹ̀ite tẹ̀ yĩ̀ nkémíétẹ̀ diwũ̀stònni píkù,

16 kẹ̀dẹ̀ite tẹ̀ bòtìrì nè tẹ̀ cìtì, kẹ̀ dẹ̀ ùtòo diwũ̀stònni píkù diyìe yìenì kẹ̀ bíékẹ̀ bè uutoo dẹ̀ mutápeì mmekùò nkǎmu,

17 kẹ́yatẹ̀ tenǎtẹ̀ tẹ̀ fièti saku, kẹ́yóu kẹ̀ dẹ̀ nkpaá cáátì kòo tẹ̀ tùò ndiwũ̀stònni ìnkẹ̀, tẹ̀ yóó tuǎmmu kéntú dipānni dìi fɔ̄ɔku n naati mí ndi Yiè nKuyie.

2

Tidiitì kó yepǎrẹ̀

1 Kẹ̀ ti Yiè nKuyie nnákẹ̀ Mǎyiisi ke dọ̀: Kòò mǎu dọ̀ kẹ̀ m pǎ tidiitì tì ntú tisaàtì, kòò tì nàa nkẹ́yǎrẹ̀ mekùò nkécǎnnẹ̀ tihúúntì,

² Kétóní de kó muyuo nkéduó nyikuó nìùbè Anṵó bí, kè bèe yété de kó muyuo mmùù me nkəkéné mekùò nkéyóóté tihúúntì timṵu de ìnkè kétuṵ nkè dèe benke ke dò ndipānnì dimṵu tú n kperi. De kó dipānnì yóó tuṵmmu kéntú dipānnì diì fṵṵku n naati mí ndì Yìè nKuyie.

³ De kó muyuo mmùù sùs, mmù yó ntú Anṵó nè o bí bè kṵmu mmu ke yé bè mù nni mpāmè mu kè mù cāā.

⁴ Kè wèè dó ké m pā tidiitì kó dipānnì, kòò dó kèpūnnému de kó tidiitì wèe āntenè de kó muyuo nsààmù nè mekùò nke báá ānné mutie mùù muuti pṛṛ, kèpūnné de kó mudii kéwaare mekùò.

⁵ Kè kupṛmpṛnkù me nni nku, wèe āntenè muyuo nsààmù nè mekùò mmáà, ke báá ānné mutie mùù muuti pṛṛ,

⁶ ké kù wèrí kéyṵare mekùò nku ìnkè. Tidiitì kó dipānnì ndi.

⁷ Kè wèè dó ké m pā tidiitì kó dipānnì, kòò dó ké tì cìemmu wèe āntenè mekùò nde kó muyuo.

⁸ Wèè me ndó ké m pā de kó dipānnì, kòò di tūnte ke dèe wèe tóní kéduó nyikuó nìùtì kòò di kṵtenè diwūṵtṵnnì borè.

⁹ De kó dipānnì miεke nke, ikuó nìùtì yóó yétémè kétuṵ, nkè dèe benke ke dò ndipānnì dimṵu tú n kperi. De kó dipānnì yó ntú diì tṵṵ dindi diì kó kufṵṵku n naati mí ndi Yìè nKuyie.

¹⁰ De kó muyuo mmùù sùs mmù yó ntú Anṵó nè o bí beamáà kṵmu mmu, ke yé bè mù nni mpāmèmu.

11 Di yóó m pã tì diitì kó dimàà tì ní bá nkəkénè mutie mùù muuti pḗḗ, di báá tì kəərənè mutie mùù muuti yoo mecekùò nkétuə.

12 Di bo na ké m pã di paa nkó tidiketiti, tì né bá ntú tì yóó tuə ntì kó kufḗḗku n naati.

13 Di ní ānné mukókúó nyepārè yeməu di yóó nní mpāā nyè, di ní báá yóu di bo ānnémè mukókúó nyepārè yeməu yèè tu tidiiti. Mukókúó mbenkú metaummè n di dḗḗnè mè yó mbomè mme sáà. Yepārè yeməu di m pāā nyè ní nhā mukókúó.

14 Kè di yóó m pã di paa nkó tidiketiti dí tì pūñné kéũnté képuə mbá di báá fūŭtí,

15 kényəere mekùò nkécōnné tihúúnti. Tidiiti kó dipānni ndi.

16 Kè ikuó niùtì yḗtè de kó muyuo mmùù me nkəkénè mekùò nkéyóóté tihúúnti timəu de ìnkè kétuə, nkè dḗe benke ke dò ndipānni diməu tú n kperi.

3

Kuyie nnàkémè bè ní bo kù féúté mḗè botí fḗḗfḗ metaummè kəfḗ

1 Kè ti Yiè nKuyie nni nsəké ku náànti kébéi nke dḗ: Kòò mḗu yó n féúté fḗḗfḗ metaummè kəfḗ, kè dinaadaà ndi yoo fenife fḗ ntú fḗè kpa kuyènkù.

2 Wèe təní o ḗfḗ metaummè tou bḗrìnnù kénós nho nəu fḗ yuu ké fḗ féúté, kè ikuó niùtì Anəə bí mítéte meyĩ ndiwũḗtənni kḗfité,

3 kédəite metaummè kó fḗḗfḗ kó iməə mmiəke bè yó n tuə nyi: Tinauti kó mekùò nnè mḗè tì dàátí.

4 Nè yεceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kutúúkú nè mekùò mmèè càátínè yeṣ nè yεceumbè.

5 Kè Anṓ bíí dè tùóté kéwēnnénè bè yóó tuṓ nfè kédáá ndiwũṣtònnì idéí ñnkè kétuṓ. Dè tu dipānnì ndi dìì kó kufṣṓku n naati.

6 Kè feḍfè sámpófè me nni nfè ò dó ké n féútémè metaummè kpéí, kè fedaafe nfè yoo fenife fè ntú fèè kpa kuyènkù.

7 Kè feṣièfè me nni nfè ò dó ké n féútémè, wèe fè tóní metaummè tou ììkè,

8 kénósó nho nḍùtè fe yuu ké fè fèuté metaummè tou bòrìnùù, kè Anṓ bíí míété meyĩ ndiwũṣtònnì kéfité.

9 Dε kó feḍfè metaummè kṓfe, bèe deite mekùò nkperε kè dè ntú n kperε, kè bèe dè tṓṓ nkékéété kuyóú kumṓu kù tuuténè dè kudiiku, nè mekùò mmèè càátínè tinautì nè mèè tì dàátí.

10 Yεceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kudiiku nè mekùò mmèè càátí yeṣ nè yεceumbè.

11 Kè ikuó nìùtì dè nni ntṓṓ ndiwũṣtònnì ñnkè, n kperε nde.

12 Kè tebuṓtè me nni nte, wèe tè tóní metaummè tou ììkè,

13 kénósó nho nḍùtè te yuu ké tè fèuté metaummè tou bòrìnùù. Kè Anṓ bíí míété meyĩ ndiwũṣtònnì kéfité.

14 Dε kó difṓnkúò, nte ò yóó tuṓ ndè n kpéí, mekùò mmèè càátínè tinautì nè mèè tì dàátí.

15 Yεceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kudiiku nè mekùò mmèè dàátí yeṣ nè yεceumbè.

16 Kè ikuó nìùtì tuṓ ndε kó imaṓ ndiwũṣtònnì ñnkè. N kperε nde dipānnì dìì kó kufṣṓku n naati.

Mekùò nkperε kó dimàà, mí ndi Yiè nKuyie mmî dè te.

¹⁷ Òmòù bá nyo mmekùò nnè meyiĩ mbá kè di bo kèè bíékè, dè tu ikuó nyi di kpéi nnè di yaàbíó sáà.

4

Ikuó nìùbè bo nfeu ù wũō meyei nçǎmmè kpéi

DÈÈNNÌ: Ikuó nùtì diewè kó meyei nçǎmmè kpéi

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mòyiisi ke dò:

² Náké Isidayεriβε ke dò:

Kè dè kpeténè òmòù kòò dòò ikuó yete dè, kòò dòò n yē di báá dòò de kó dèmarè.

³ Kè dè dò nyikuó nùtì bè càǎné wè n tǎmmú kpéi weè yeté ke dòò meyei nke tanné n nìtìbè meyei mmieke. Wè n féúté dinaadaà dii kra kuyènkù, meyei nhò dòòmè kó mæçǎmmè kó feǎfè nfe.

⁴ Wèe fè tǎní metaummè tou ùkè, kédáá nho nùtè di yuu ïnkè ké di nni nféuté,

⁵ kéyǎnté meyiĩ nkétannè metaummè tou,

⁶ kèpòtè o nómbii kémíété kuce mèyiekè kuyààkù kùù kpetí metaummè tou bòrì de mieke kperi,

⁷ kécǎnné de kó meyiĩ nhò yǎntémè dihúúntònni dii bo metaummè tou mieke di kó yebàkè ïnkè. Kòò dèè wèe cóú mmeyiĩ nsǎmme diwũòtònni dii bo metaummè tou bòrìnùù di fũò.

⁸ Nte bè yóó dòòmè de kó dinaadaà bè n féuté di meyei nçǎmmè kpéi, mekùò mmèè càátínè tinautì nè mèè tì dàátí,

⁹ nè yeceumbè yedé nè ye kó mekùò nnè kudiiku nè mekùò mmèè dàátí yeǎ nè yeceumbè yedé,

10 kéndònnè bè baa ãõ ðeite ðè feðfè bè n feùté fè metaummè kpéí nkè ikuó niùtìi ðè tùò mbè tùò ndè bè n feu ìì wũõ.

11 De kó dinaadaà kǎnkù nè di maa nnè di yuu nè di kpáà nnè di nauti nè di piti,

12 di maa nyimau cénke, bèè ì tò kédenne bè kari, kékotenè dibòrì diì cǎá, bè uutoo ðè iwũõ kó mekùò nkó mutápeí, kètòtìinne muhǎá ndibòrì bè tǎátè di ke uutoo iwũõ kó mutápeí mbè yóó ðe ndì tùò.

DΞENNÍ: Isidayεeribe βemau kó meyei nctémme kpéí

13 Kè ðè dò ndè kpeténè Isidayεeribe βemau ndi, kè bè dǎò n yè mbè báá dǎò ðe kó ðèmarè bá bè í yé.

14 Kè bè banté diì mǎnnì ðe kó meyei mbèè waá ndinaadaà diì kpa kuyènkù ké di kòtenèní metaummè tou ìkè.

15 Deñde Isidayεeribe kó bekótíbè yóó nóómmè be nou dinaadaà yuu ñnkè metaummè tou ìkè ké di nni nféuté kè n di cǐé ndi yei.

16 Kè ikuó niùtì diewèè waá mmeγĩ nkétanné metaummè tou miεε,

17 kèpǎòtè o nómbii meγĩ nkémíété kuce mèyiekè kuyààkù kùò kpetí metaummè tou bòrì ðe miεε kperi.

18 Kòò ðèè wèè cǎnné ðe kó meγĩ nhò miétémè dihúúntànnì diì bo metaummè tou miεε di kó yeβàkè, kòò ðèè wèè cóú mmeγĩ nsomme diwũõtònnì diì bo metaummè tou bòrì di fũð.

19 Kòò ðeite ðe kó dinaadaà kó mekùò mmemau ké mè tùò ndiwũõtònnì ñnkè.

20 Ò baa do d̀̀m̀m̀e o kó dinaadaa meyei ncíém̀m̀e kperi ò yóó me ndaò be kperi, ké bè d̀̀d̀d̀ meyei ncíém̀m̀e kó ikuó, kè m̀ bè ćíé.

21 Wèe denne de kó dinaadaa Isidayeeriibe kari ké di tùò nhò do tùò mm̀èè botí o kperi. Isidayeeriibe bemou yei ncíém̀m̀e kperi ndi.

TÁÁTI: Wèè baké o kó meyei ncíém̀m̀e kpéí

22 Kè dè d̀̀d̀ ndè kpeténè wèè baké, kòd̀ d̀̀d̀ mí ndi Yiè nKuyie nyí d́ó de kó dèmarè.

23 Kè bè ò nàké o yei nhò d̀̀d̀d̀ mè, wèe tóni dibadaa dii kra kuyènkù,

24 kénósò nho nàùtè di yuu ìnkè ké di nni nféuté bè feu dè iwũò bè tùò nyi. O yei ncíém̀m̀e kó feòfè nfe.

25 Kè ikuó niùti diewèe pòtè meyiĩ nho nómbii kémiété diwũòtònni bàkè, kécóú mmeyiĩ nsomme de kó diwũòtònni fũò,

26 kètuo nfe kùd̀ mmemou de kó diwũòtònni ìnkè bè òò d̀̀d̀m̀e metaummè kafe kòme, kòd̀ d̀̀d̀d̀ meyei ncíém̀m̀e kó ikuó kòd̀ deeténè o yei nkè nh ò ćíé.

NÁÁ: Benitibè sòmbè, bá wè o kó meyei ncíém̀m̀e kpéí

27 Kè dè d̀̀d̀ ndè kpeténè benitibè mieke nke òm̀òu, kòd̀ d̀̀d̀d̀ n ye mbè báa daò de kó dèmarè.

28 Kè bè ò nàké ò d̀̀d̀d̀ mèè yei nwèe waá tebaniite tèè kra kuyènkù,

29 kénósò nho nàùtè te yuu ké tè nni nféuté bè feu dè iwũò bè tùò nyi.

30 Kè ikuó niùti diewèe pòtè meyiĩ nho nómbii kémiété diwũòtònni bàkè, kécóú nko meyiĩ nsomme de kó diwũòtònni fũò,

31 kédèi dèè kó dimàà tu mekùdò mbè òò dèi mètè botí feòfè bè kùò fè metaummè kpéí nfe kòmè, ké mè tùò ndiwũòtònnì ìnkè mè tu dipānnì ndi dīi fāòku n naati, kóò dòò mèyèi nciémè kó ikuó kè nh ò cīé.

32 Kè de yìè mmè ndó kéféúté fepièfè nfe ké m pā, wèè tóní fenife fèè kpa kuyènkù,

33 kénósò nho nòùtè fè yuu ké fè nni nféúté bè feu dè iwũò bè tùò nyì.

34 Kè ikuó nìùtìi pòòtè o nóm̄bii fè yīi nkémíété diwũòtònnì, bè tùò ndiù ìnkè iwũò di bàkè, kécóúnko mesòm̄mè di fūò,

35 kédèi mekùdò mm̄em̄ou bè òò dèimè metaummè kó feòfè kòmè ké mè wènnénè dèè òò tùò nkétuò ndiwũòtònnì ìnkè n kpéí, kédòò de yìè mm̄eyèi nciémè kó ikuó kè nh ò cīé.

5

ǸUMM̀Ù: M̀edonnimè mamè mèyèi nciémè kó ikuó ìnkè

1 Kè dè dò ndèmarè dòò kè bè waà mbèè yà, ke náá nke tú de yìè mbo yà, kàa yé ke cīéké ke yete a bo béimmè, fòò te mèyèi.

2 Kòò m̀òu wèè me nkàáké dèmarè ikuó yè ndèè sī, kè kuwanwankù makù nku yoo feòfè yoo debambaànnè, kòò dè kàáké bá ò í yé, ke sīnk̀unne omáà ke tò de kó mèyèi.

3 Kòò me nkàáké onìtì m̀òu nwe ikuó yè nwèè sī mbá ò í dake, kè dè boní kòò banté ò tòmè de kó mèyèi.

4 Kòò m̀òu wèè nùu me nhò fíténè kòò p̀arikènè mí nKuyie n yètìrì, bá ò í totí o yèmmè, kè dè boní kòò banté ò tòmè de kó mèyèi.

⁵ Kòò tɔ de kó meyei nkó mèmamè ò dò nké mè dáammu.

⁶ Wèè tɔní fepenife yoo tebɔniite kéũtè de kó meyei, kè ikuó nìùtìi o dɔ̀̀dò meyei ncíém̄mè kó ikuó, kóò dɛeténè de kó meyei.

KUJ: Bɛcĩrìbè bo nfeu ù wũṣ meyei ncíém̄mè kpéi

⁷ Kè dè dò nhòmòù í mɔke fepìefè yoo tebuɔtè ke bo n féútè ò dɔ̀̀dò mèè yei nkpréi kè nh ò cĩé, wèè tɔní sinónkperípíe sìdésì yoo yekpetinónkperɛ yèdèè, kè n féútè temáá kétuɔ nkénféútè tetetè ò dɔ̀̀dò mèè yei nkpréi kè nh ò cĩé.

⁸ Wèè dè tɔní kédúú nyikuó nìùtìi kòò keté káféútè meyei ncíém̄mè kpetɛ. Wèè Ìũtè te fòní ò me mbáá tɔtè te yuu,

⁹ kédèite te yĩ nkémíétè diwũṣtònnì píkù kécóúngo mesɔmmɛ diwũṣtònnì fũṣ, meyei ncíém̄mè kpetɛ nte,

¹⁰ kékúú tédétè kétuɔ nyikuó yém̄mè. Kè ikuó nìùtìi ò dɔ̀̀dò meyei ncíém̄mè kó ikuó, kè nhò cĩé nho yei.

¹¹ Kè dè me ndò nhòmòù í mɔke sinónkpeé yoo yekpetinónkperɛ, wèè tɔní muyuo ncidòòbè bènáà, ò báá mù yɔɔɛ mɛkùò nhò me mbáá cònné tihúúntì mu Ìnkè, ke yé meyei ncíém̄mè kɔ́mu mmumè.

¹² Wèè mù tɔní kédúú nyikuó nìùtìi, kòò mù yètè dinacekutiri, kèwènnénè dèè yóó tuɔ nkétuɔ, kè dèe bɛnke mumòu mù tumè n kɔ́mu mmu, mù yóó ntu meyei ncíém̄mè kɔ́mu mmu.

¹³ Kè ikuó nìùtìi ò dɔ̀̀dò meyei ncíém̄mè kó ikuó kè nhò cĩé nho yei.

Kè ikuó nìùtìi nte musɔmmu ò ò nte mèè botí tidiiti kó yepãrè kɔ́mu.

Bè bo nfeumè iwũṣ meyei nhūtímù kpéí

14 Kè ti Yìè nKuyie nnáké M̀oyiisi ke d̀ò:

15 Kè dè d̀ò ndè kpeténè òm̀òu kòò kàáké yep̀arè bè m p̄ã nyè, wèe t̀óní dipedaà dii kpa kuyènkù dii donku mànnè bè kèété ìì díítí n taummè tou kpéí, mmeyei nhūtímù kó fèḍfè nfe.

16 Wèe yietí ò yùúkù dè n taummè tou kénóó nkè dè mmànnè ò bo totémè ò yùúkù dè yewétiyè yènùmmù kó dìmáà kòò dè duó nyikuó niùtì. Kè ikuó niùtìi féúté dii pedaà kóò d̀ò meyei nhūtímù kó ikuó kè nh ò c̄íè nho yei. De kó ikuó nyi memme.

17 Kòò m̀òu yeté ke d̀ò n yè n yí d̀ó dè, ke í yé, de kó meyei mbaa bo o yuu ìnkè nke.

18 Kè dè boní kòò banté wèe deite o wũṣ mièke dipedaà dii kpa kuyènkù kè di donku mànnè bè kèété ìì díítí meyei nhūtímù kpéí nkè ikuó niùtìi ò d̀ò meyei nhò d̀ò mè ke í yé me kó ikuó kè nh ò c̄íè.

19 De kó dipedaà tu meyei nhūtímù kperi ndi. Ke yé de yìè nni nyeténèmu.

20 Kè ti Yìè nKuyie nyíe kébéi nke d̀ò:

21 Kè dè me ndò nhòm̀òu wèe ciité o kou ke n yeténè, kòò kou ò d̀áúnnè dèmarè yoo ò dè nhò bànnè, kòò ò ciité ke di o kperè,

22 kòò me mpeté dèmarè nde ke nènni, ke parikè ke bo s̀anne, nè de kó medò̀̀rìmè yeime botí.

23 Kòò d̀ò de kó meyei mbotí ò d̀ò nké dè f̀òmmu, ò yùúkù dè yoo ò fietè dè yoo bè ò d̀áúnnè dè, yoo ò pèté dè,

24 yoo ò sou nke pariku. Nè de kpéí nwèe yietí kénóó nkè dè mmànnè kòò do dè toté kuce

mènùmmù dèmáà na mmàmè. Bè ò yà dìi yìè dimóm̄m̄nni ndi ò dòmmè kényietí wèè te denennè.

²⁵ Kòò dèè m̄m̄m̄m̄ ò né deitení dipedaà o wũḡ mīeke dìi kra kuyènkù, dìi mànnè ikuó niùtì kèété ìi díítí m̄eyei nhũtímù kpéí.

²⁶ Kè ikuó niùtì ò dḡḡ m̄eyei nhũtímù kó ikuó kè nhò c̄íe mbá kòò do dḡḡ mèè yei mbotí.

6

Ikuó ùi tukúnè muwũḡféù nè tidiiti kó yepārè

DÈÈNNÌ: Iwũḡ ùi feu ke tuḡ

¹ Kè ti Yìè nKuyie mbéinnè M̄oyiisi ke dḡ:

² Náké Anḡḡ nè o bí ke tú:

N yè nkè bè n feúté feḡfè ke tuḡ ndiwũḡtḡnni ìnkè bè báá yie nkè de kó muhãá nkú. Mù nyiè nke c̄óú nkè dèè wenténè.

³ Kè ikuó niùtì dáátí dik̄outéyaabòrì, dìi dùòkenè mupaàkonkperímù, k̄eyi defetire dèè dùòkenè mupaàkonkperímù, k̄edeè ke né kouté mutápeí mm̄ekùḡ nk̄õmu bè n t̄uḡ nfèè òfè k̄õmu k̄é mù ìnné diwũḡtḡnni píku,

⁴ k̄édeite o yàḡtì k̄éãnné titetì k̄é mù tḡ k̄edenne bè karì, k̄ék̄otenè dibòrì bè t̄ãáté dì de kpéí.

⁵ Diwũḡtḡnni kó muhãá mbáá kú. Bá dìi k̄ũnweñni ikuó niùtì níi mù tíi nkénós̄ nfèḡfè f̄èè ḡḡ t̄uḡ nke né na k̄étuḡ mm̄ekùḡ mm̄etaummè kó ikuó k̄õm̄e.

⁶ Diwũḡtḡnni kó muhãá nyó nc̄óúmmu ns̄ãà mù báá kú.

DÈÈNNÌ: Tidiiti kó yepārè

⁷ Nte tidiiti kó yepārè kó ikuó yo ndòmmè:

Anḡḡ bí ìi níi yóó yè t̄oní dihúúntḡnni borè.

⁸ Bè ní yĕtè muyuo nnè mekùò nnè tihúúntì timou bè ò cǎnnè tì mu ìnkè, kétuò ndihúúntònnì ìnkè, dèè benkú mumou mù tumè n kǎmu, dipānnì ndi dìi kó kufòòku n naati.

⁹ Anòò nè o bí kè bèè di desonne, bè me mbáá kòorenè mutie mùù muuti pĕĕ, bè báá kari sǎntíkoo kó dibòrì ké mù di. Bèè kari metaummè tou kó kudànkù nku ké mù di.

¹⁰ De kó mudii bè báá mù kòorenè mutie mùù muuti kǎpǎnné ke yé bè m pā tii diiti ke tūò ntii sùómmè, tì tu n kpèti nti ke dònne bè ò m pā fèòfè meyei ncĕmmè kpéi nyoo meyei nhūtímù kpéi nkè dèè sùó.

¹¹ Anòò kó kuwuò nkòbe bèè yóó nyo nde kó mudii bè m pā ke yĕtè ke sùó mmù, dè yó ntú di kó ikuó nyi sǎà.

¹² Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mòyiisi ke dò:

¹³ Nte Anòò nè o bí be yó m pā dìi pānnì bè yóó bè cǎnné dìi yiè ikuó tǎmmú kpéi. Bèè waá mmuyuo nsààmù cidóòbè bètǎati, kètoté mu cuokè, muu ndikǔnwehni mutēmù kuyuoku.

¹⁴ Bèè mù àntenè mekùò nképēmmú kǎwérì ké m pā. Dipānnì ndi dìi kó kufòòku n naati.

¹⁵ Anòò wuò mmieke kè bè yóó cǎnné òmòù kòò ntú ikuó niùtì, wèe me ndòò. De kó ikuó yó mbo sǎà ndi, de kó dipānnì ní yó ntú dìi tūò ndindi páíí.

¹⁶ Kè ikuó niùtì m pā tidiiti kó dipānnì bèè dì tūò, mbè báá dì di.

TǎǎTI: Meyei ncĕmmè kó iwũ

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie nni nsaké ku náàntì kénáké Mòyiisi ke dò:

18 Náké Anᵋᵋ nè o bí ke tú: N yē nkè bè yó n féuté feᵋᵋfè meyei ncíemmè kpéi mbèe fè nni nféuté metaummè tou ìkè bè n feu dè bè tùò nyì. Bè fè nni mpāmu.

19 Ikuó niùtì wèè kùᵋ de kó feᵋᵋfè, wèè dò nké fè di ò me mbáá kari sᵋntíkoo kó dibòrì ké fè càáké, wèè kari metaummè tou kó kudànkù.

20 Koo tᵋu mᵋu kááké de kó kumaa nhò kúmu, kè meyī mmèè me ndàrì o yààtì, wèè tì òú dibòrì bè tᵋāté dì de kpéi.

21 Kè bè ì bèínénè tiyaatì kó tekūmbotè ke dèè bèe tè pᵋntè. Kè disᵋᵋwūᵋᵋ kpete me nni nte bèe tè òú meᵋᵋà.

22 Ikuó niùbè cᵋi kᵋbe bèè bo na ké ì di, de kó imaa ntu bè m pᵋ ì nyì.

23 Kè bè n féuté fèè ᵋᵋfè meyei ncíemmè kpéi nke tannè fe yī mmetaummè tou miēke ke dᵋᵋ meyei ncíemmè kó ikuó bèe fè cóu.

7

NÀÀ: Meyei nhūtímù kó iwūᵋ

1 Nte meyei nhūtímù kó ikuó yó ndòmmè: De kó feᵋᵋfè níí yó ntú bè m pᵋ fè nfe.

2 Bèe fè nni nféuté bè feu dè bè tùò nyì, kè ikuó niùtì míété meyī ndiwūᵋᵋtᵋnnì kéfité.

3 Kè bè n duᵋ ndèè tu mekùᵋ nkperε, kuyóú nè mekùᵋ mmèè dàátí tinautì

4 nè yeceumbè nè mekùᵋ mmèè yè dàátí nè kutúúkú nè yeᵋ kó mekùᵋ nnè yeceumbè.

5 Kè dí dè nni ntuᵋ ndiwūᵋᵋtᵋnnì ìnkè. Meyei nhūtímù kó feᵋᵋfè nfe.

⁶ Ikuó nìùbè cěĩ kəbe beè máà bo na kédì de kó imaa. Bè me mbá nkari sántíkoo kó dibòrì ké ì di, bè fè nni mpāmu.

⁷ Meyei nhūtímù nè meyei ncěmmè kó ikuó demáà ndi, ikuó nìùtì wèè dđò de kó ikuó weè ní yó nte fe kó imaa.

NÜMMÛ: Dèè dò nkéntú ikuó nìùbè kperε

⁸ Kè bè n feúté feǒfè ke tùə, nyikuó nìùtì wèè dđò de kó ikuó weè yó nte fe kǎnkù.

⁹ Kè bè me nni mpā tidiitì nti, ke tì pũhné yoo ke tì fiu nyoo ke tì pēmmú, ikuó nìùtì wèè dđò ikuó weè yó nti te.

¹⁰ Kè bè me nni mpā tidiitì tì kəorenè mekùò nnè tì í mè kəorenè tì kó dimàà í pũhné Anə bí tì totí kè dè mmà.

KUƆ: Metaummè kó iwũš

¹¹ Nte ikuó di yó nni n feu mèè botí iwũš metaummè kpéí:

¹² Kòò mǎu dó ké n feúté feǒfè disānni kpéí nwèe yíénè yekàtìndà yèè í kəorenè mutie mùù muuti, bè àntenè yèè cootì mekùò nnè tipémpěhntì tì waare mekùò nnè muyuo nsààmù ké mù kəorenè mekùò nképiíté kápũnné,

¹³ kéwaánnè pěè wèè kəorenè mutie mùù muuti káyíénè feǒfè bè yó n feúté fè metaummè kpéí nyoo disānni kó feǒfè

¹⁴ Kè bèe deite de kó mudii mieke dèè yó ntú n kperε, ikuó nìùtì wèè mìété metaummè ǒfè kó meyiĩ ndiwũštànni wèè dè te.

¹⁵ Bè n feúté dii yìè de kó feǒfè diñdi bè yóó fè càákémè, bè báá súó ndèmarè kè dè nyĩkú kéwenté.

16 Kòò nìtì weè me nni ncànnènè dinùù ke dó ké fè nni nféúté yoo ò baa dó ké fè nni nkuo nè o yèmmè mme, bèe fè càáké de yiè nè nankoo.

17 Kè fe maa nkpaá ke tùðke diyìè tǎǎnni yiè bèe ì còu.

18 Kè bè ì càáké diyìè tǎǎnni yiè de kó dipānni naá ndetetirè nde, n ténke báá di còuté, de kó imaa ntú ìl sǐnte ì nyi, kè wèè ì di weè to de kó meyei.

19 Kè imaa mmai kàáké dèmarè ikuó yè ndèè sǐ mbè báá ì di, bèe ì còu.

Wèè wenni ikuó yèmmè weè bo na kèdi metaummè kó fèðfè kó imaa.

20 Kè wèè sǐ nyikuó yèmmè ke ì càáké bèe ò dènne Isidayeeriβe tǐnni mieke.

21 Kòò mǎu kàáké dèmarè ikuó yè ndèè sǐ kòò nìtì nwe yoo kuwanwankù yoo dèterè marè ikuó yete dè, ke càáké fèðfè bè n fèúté fè metaummè kpéi nfe kó imaa, de yiè mbèe ò dènne Isidayeeriβe tǐnni mieke.

Isidayeeriβe dò nkéncimè iwũ kó mekùò nè meyiĩ

22 Kè ti Yiè nKuyie nni nsaké ku náaǎnti kénaké Mǎyiisi ke dò:

23 Náké Isidayeeriβe ke tú:

Di bá nyo mmenaakùò nnè ipe nè sibó de kǎme.

24 Kè fèðfè mafè ku yoo musǐmmù fè pǐ, di báá càáké fe kùò, di né bo na ké mmè pǐhè mutǎmmú.

25 Kòò mǎu càáké mekùò mbè ðò n kuó fèðfè kédèite mè kétuó. Bèe ò dènne Isidayeeriβe tǐnni mieke.

26 Bá kè di bo kèè bíékè di bá nyo mmeyiĩ, bá tenòtè kǎme yoo itààke inàà kperè kǎme.

27 Kè wèè di meyiĩ mbá kòò tu wè bèe ò dènne Isidayeeriβe tǐnni mieke.

Ikuó nìùbè dò nké te dè

²⁸ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi ke dò: Náké Isidayeribe ke dò:

²⁹ Kòò mǎu n feùté feǎfè wèe deite kumaa nkùù tu n kǎku.

³⁰ Wèe deite o mómumu nyìì tu n kpeyi, mekùò nkperè nè dicĩncĩnni ké dè nni mbenke.

³¹ Kè ikuó nìùtì tuǎ mmekùò ndiwũǎtǎnni ìnkè Anǎo nè o bí kè bèe túóté dicĩncĩnni.

³² Metaummè kó iwũǎ di n feu ì mièke, di ní deite dikpèrì youri kéduó nyikuó nìùtì.

³³ Anǎo bí ì yóo míété metaummè kó feǎfè kó meyi nkétuǎ mmekùò. Bèè yó nte de kó dikpèrì.

³⁴ Mí ndi Yiè nKuyie mmî tu: Di ní deite di n feu ì wũǎ metaummè kpeyi mièke dicĩncĩnni ké m benke kédeite dikpèrì Anǎo nè o bí be kperè nde. Dè yó ntú di kó ikuó nyi sǎǎ.

³⁵ Nè bè cǎǎné dii yìè ndi Anǎo nè o bí n tǎmmú kpéi n dèitemè de kó imaa nyiwũǎ bè n feu ì ke tuǎ nyi mièke ke dò, ì bo ntú be kpeyi.

³⁶ Dii yìè ndi m béimmè ke dò bè ní dè mbè duó, ke dò: De kó ikuó yó mbomu sǎǎ.

³⁷ Nte bè yó nni nfeu ì wũǎ ke tuǎ nnè bè yó nni nfeu ì wũǎ mpǎǎ ntì diitì ke tuǎ nnè bè yó nni nfeu ì wũǎ meyi ncíemmè kpéi nnè meyi nhütímù kpéi, nè bè ní bo nyóo cǎǎnémè ikuó nìùtì, nè metaummè kpeyi de kó ikuó duó ke me ndò.

³⁸ Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nti Mɔyiisi Sinaii tǎrì ìnkè kù bè nàá ndi yìè ke tú bè nkù feu iwũǎ Sinaii kó dikpáá.

M̀OYIISI C̀AÑNEME IKUO ǸIU`BE KETIBE KUYIE NTOMMU KPEI

8

Bè ní bo cánné m̀èè botí bèè yó ntú ikuó nìùbè

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè M̀oyiisi ke d̀:

2 Yú Aǹo nè o bí kétúóté ikuó yààtì nè ikuó kó mekùò nkéwaá ndinaadaà meyi nciémme kperi nè yepedakè yèdèè, kéãnné p̀èèbè bèè í k̀orenè mutie mùù muuti kuhonku mièke,

3 k̀éyú Isidayeeriibe t̀nnì dim̀ou kè d̀i tí m̀metaummè tou b̀òrì borè.

4 Kè M̀oyiisii t̀unne ti Yiè nKuyie nhò nàké tì k̀etí nyIsidayeeriibe bem̀ou metaummè tou b̀òrì borè,

5 ké bè nàké ti Yiè nKuyie nyè nwèe d̀òmè,

6 kédeè kéduó nhAǹo nè o bí kè bèe t̀ónní k̀òo bè ẁùò ikuó yèmmè,

7 k̀édátinné Aǹo dik̀outéyaàb̀òrì kéboú fenaàk̀nfè, k̀énóó ndik̀outéyaàb̀òk̀upuri, k̀énóó ntek̀outéyaàb̀òtè kéboú fenaàk̀nfè,

8 kédeè k̀énóó ndic̀inc̀ink̀ònni, kéãnné di mièke ikuó nentì bè tu tì udimmu nè tumimmu

9 kéboú o yuu kuyaàbomboúnkù, k̀òò ìnné fesoyítòdáfè, d̀è yóó benke ke d̀ò mbè ò cánné n k̀ó mutómmú k̀péí. Ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè M̀oyiisi.

10 Kè M̀oyiisii túóté ikuó k̀ó mekùò nkémíété metaummè tou ké d̀i cánné dindi nè d̀è k̀ó dim̀àà bo di mièke,

11 k̀émíété diwũ̀st̀onni kuce mèyiekè, dindi nè di nentì, kunankú nè ku tàrì,

12 kécóú nyikuó kó mekùò nhAnṵṵ yuu ñnkè, kòò cǎñné.

13 Kè Mṵyisii duó nkè Anṵṵ bí kṵtení kòò ì dàtínné yekautéyaàbòrè kébóú inaakũṵ nké bè bóú tiyaàbomboúntì bε yṵ, kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì nhò nàkémè.

14 De kó difǎnkùò kétúóténí dinaadaà meyei ncǐémme kperi, Anṵṵ nè o bí kè bèε nṵṵ mbe nṵṵ di yuu ñnkè.

15 Kè Mṵyisii di fèuté kéraòtè meyiñ nṵṵ nṵṵmbii kémíété diwũòtònnì bàkè kǐfíté, ké di wènkùnnε ké di cǎñné kè di ntú meyei ncǐémme kperi kécóúnko mesamme diwũòtònnì fũṵ,

16 kédeè kétúóté mekùò mmèè dàátí tinautì, nè mèè càátí yeṵ nè yeceumbè yeṵé nè mekùò mmèè yè càátínè ké dè tũṵ ndiwũòtònnì ñnkè,

17 kétúóté di kǎnkù nè di maa nnè di piti kédenne Isidayεeribe karì kétuṵ nti Yiè nKuyie ndo tì nàkémè Mṵyisii.

18 Kè Mṵyisii duó nkè bèε túóténí dipedaà bè yóó kuṵ di kétuṵ. Anṵṵ nè o bí kè bèε nṵṵ mbe nṵṵ di yuu ñnkè.

19 Kè Mṵyisii di fèuté kémíété meyiñ ndiwũòtònnì kǐfíté,

20 ké di kékè kéwènnénè di yuu nè di kùò nkétuṵ,

21 kǐsúté di nautì nè di kpáà nké dè wènné demou kétuṵ. Di tu feṵfe fèè tũṵ nfènfε dipǎnnì ndi dii kó kufṵṵku naati ti Yiè nKuyie, kéndònnè kù do tì nàkémè Mṵyisii.

22 Kè Mṵyisii túóté dipedaà terì ikuó nìùbè kó mucánnímù kperi, Anṵṵ nè o bí kè bèε nṵṵ mbe nṵṵ di yuu ñnkè.

23 Kòò dì fèùté kéfeté meyĩ nhAnṳṳ tofékérì youri nè o nàùtè youte kó dinómbídaà nè o naàcètè youte kperi,

24 kédeè kényú Anṳṳ bí kéfeté meyĩ mbe tofékéré youye nè be nṳṳ yousi kó yenómbídaakè nè be naàcèi yousi kpeye kémíété meyĩ ndiwũṣtònni kéfíté,

25 kétúóté mekùò nnè kuyóú nè mekùò mmèè dàátí tinautì nè mèè càátí yeṣ nè yeceumbè nè ye kó mekùò nnè dikpèrì youri,

26 kédèite péèbè bèè í kṳṳrenè mutie mùù muuti, bè pā bè ti Yiè nKuyie mbe miεε omáà nè dikàtìndàà nè kupémpèńkù ké dè wēnnénè dikpèrì youri,

27 ké dè duó nhAnṳṳ nè o bí kè bèè dè nni mbenke,

28 kédeè kè Mṳyisii dè cṳuté kéwēnnénè fèḍfè fèè yóó tuṳ nkétuṳ ndiwũṣtònni ɪnkè. Ikuó nìùbè cǎńńímù kó fèḍfè nfe, dipǎnni ndi dii kó kufṣṣku naati ti Yiè nKuyie.

29 Kè Mṳyisii túóté dicĩncĩnni kébenke mí ndi Yiè nKuyie. Ikuó nìùbè kó mucǎńńímù kó fepièfè nfe, kè de kó kumaa ntu Mṳyisii kṳku. Ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè Mṳyisii.

30 Kè Mṳyisii túóté ikuó kó mekùò nnè meyĩ mmèè do bo diwũṣtònni kémíété Anṳṳ nè o yààtì nè o bí nè i yààtì ké bè cǎńńé.

31 Ò dèè memme kénáké Anṳṳ nè o bí ke dṳ: Bénénè imaa mmetaummè tou bòrìnùù ké de nyi càáké, kéwēnnénè ikuó kóo péè, bè ṣṣ cǎńńénè wè ikuó nìùbè, kù n nàké ke yē ndi ní dè di mèè boti.

32 Imaa nyii bo súú nnè péè wèè bo súú ndi dè tṳ.

33 Dí mbo mmetaummè tou bòrìnùù ke dṳ yewe

yèyiekè, di báá íté deborè kénkémúnè di cǎnnímù kó yewe bo deèmè. Di cǎnnímù kó yewe yó mbo yewe yèyiekè ndi.

³⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù yē ntí dǎò, ti mè ndòòmè yíe. Di yei ncíém̄mè kó ikuó nyi.

³⁵ Dí mbo metaummè tou bòrìnùù ke dǎ yewe yèyiekè nè deyènnè dèyiekè ke dǎori ti Yiè nKuyie ndi nàké tì, kè dèe yie nkè di báá kú. Kù n nàké òùù ndi.

³⁶ Anǎò nè o bí kè bèe dǎò ti Yiè nKuyie nnàké Mǎyiisi ke yē mbèe dǎòmè.

9

Anǎò nè o bí bè ketémè ikuó tǎmmù

¹ Diyìe nínni yìe kè Mǎyiisi yú Anǎò nè o bí nè Isidayeeriβε kó bekótíbè,

² kénáké Anǎò ke dǎ: Waanní dinaadabii meyei ncíém̄mè kperi nè dipedaà a yóó fèúté di ti Yiè nKuyie nkétuǎ. Dédé kè dè ntú dèè kpa kuyènkù, kǎa dè tǎní metaummè tou ìkè.

³ Kǎa dèe a náké Isidayeeriβε ke dǎ: Waannè dibǎdaà meyei ncíém̄mè kperi nè dinaadabii nè dipedabii dèè mǎke dibenni òimáà òimáà, ke kpa kuyènkù ké dè fèúté ti Yiè nKuyie nkétuǎ.

⁴ Kè di dèe di tǎní dinaadaà nè dipedaà metaummè kpeye ké yè nkù fèúté metaummè tou ìkè kéwaá nnè muyuo mmùù àntenè mekùò. Yíe nkù yóó di benkemu ku máà.

⁵ Kè bèe waanní Mǎyiisi yē mbèe waanní dè kédeè kétínni bémǎu metaummè tou ìkè kéncom̄mù.

⁶ Kè Mǎyiisi dǎ: Nte ti Yiè nKuyie nyē ndí dǎòmè kèyà ku kpetì.

7 Kè M̀oyiisii náké Aǹo ke d̀: T̀ónní diwũ̀st̀nni borè k̀féúté a òfè meyi ncíemmè k̀fe k̀féúté fetefè k̀tuò, k̀d̀d̀d̀ meyi ncíemmè kó ikuó a m̀mmuò nkpréi nnè a c̀ìt̀t̀ k̀be kpréi. K̀a d̀è a féuté benitibè yei ncíemmè k̀fe, k̀ è d̀d̀ meyi ncíemmè kó ikuó, k̀nd̀nnè ti Yiè nKuyie mbéimmè.

8 Kè Aǹo t̀ónní diwũ̀st̀nni borè k̀féúté ti Yiè nKuyie ndinaadabii o m̀mmuò nho yei ncíemmè kpréi.

9 Kòò bíí ò duó mmeyi nkò p̀òtè o ǹmbife k̀feté diwũ̀st̀nni bàkè, k̀deè k̀c̀ú̀nko mesomme di fũ̀, 10 k̀deite mekùd̀ nkperè nè yeceumbè nè ye kùd̀ nnè yeò k̀me, k̀ è t̀ò ndiwũ̀st̀nni ìnkè, k̀nd̀nnè ti Yiè nKuyie ndo t̀ nàkémè M̀oyiisi.

11 Kè bèe denne imaa nnè kuk̀nkù Isidayeeribe karì k̀tuò.

12 Kè Aǹo féuté dipedaà bè yóó tuò ndi, kòò bíí ò duó ndi yi nkò míété diwũ̀st̀nni k̀fité.

13 Kè bèe ò duó nde kó feòfè kó imaa nnè diyuu, kòò dè ẁnné k̀tuò ndiwũ̀st̀nni ìnkè,

14 k̀s̀ú tinauti nè yekpàà nkéẁnnénè feòfè fèè yóó tuò nk̀tuò.

15 Ò benke dii m̀nni ti Yiè nKuyie mbenitibè kù p̀a yèè p̀arè k̀deè k̀t̀óté dibadaà meyi ncíemmè kperi k̀ di féuté ò do féuté m̀è botí diketiri,

16 k̀tuò nde kó iwũ̀ idé ikuó ỳmmè,

17 k̀t̀óténi bè p̀a mùu yuo nti Yiè nKuyie nkéyété k̀c̀ú ndiwũ̀st̀nni ìnkè nè iwũ̀ bè s̀ fíé ì bá dii k̀nweñni k̀tuò.

18 M̀mmè ò féutémmè benitibè t̀ni dii naadaà nè dipedaà metaummè kpréi kòò bíí ò duó mmeyi nkò míété diwũ̀st̀nni k̀fité.

19 De kó dinaadaa kó mekùò nnè dipedaà kōme nè kuyóú nè ku kó mekùò nnè yeceumbè nè mekùò mmèè càátínè yeḡ.

20 Kòo dè daá nyiwũḡ idé inyi kó yecĩncĩrè ìnkè, kédeè ké dè tùò ndiwũḡtònnì ìnkè,

21 kétúóté de kó yecĩncĩrè nè dikpèrì youri ké dè benke ti Yìè nKuyie nkù do tì nàkémè Mòyiisi.

22 Kè Anḡḡ fié ti Yìè nKuyie nyiwũḡ meyei ncíemmè kpéí, nnè ìì yóó tuḡ mmetaummè kpéí, kéyoute o nou benitìbè bíékè ké bè pā ti Yìè nKuyie nkó mesàà nkécúténì diwũḡtònnì ìnkè.

23 Mòyiisi nè Anḡḡ kè bèe nei kéta metaummè tou, kénéi kéyènnì kápā ti Yìè nKuyie nkó mesàà mbenitìbè. Kè Isidayeeribe yà ti Yìè nKuyie nkó tikpetì.

24 Kè kè ìnkè kó muhḗḗ ncúténì kètuo mmekùò nnè iwũḡ bè fié ì ke bo tuḡ nde kó diyìè. Kè Isidayeeribe dè yà kéii bemou kénínkú késínnḡḡ ketenkè.

10

Nabaadi nè Abiyu bè kumè

1 Anḡḡ bí Nadabu nè Abiyu kè bèe túóté bá wè tesḡḡsékébuute kéwáá mmuhḗḗ nsḡntíke kōmu, ikuó yete mù kètuo ntihúúntì ti Yìè nKuyie.

2 Kè muhḗḗ nyènnì ikuó nenti kó kufḗḗ nkó dibòrì ké bè càúté kè bèe kú ti Yìè nKuyie ntaummè tou ìlkè.

3 Kè Mòyiisii náké Anḡḡ ke dò:

Ti Yìè nKuyie ndo ti nnáá

kù tu diì mḡnnì bèè kù tḡkénè

kù bo bè benke kù dòmmè páí páí,

kè Isidayeeribe bemou nkù dèúkunko.

Kè Anṓ ndò nkáré.

⁴ Mèṃme kè Mṓyiisii yú Anṓ cice nantè Usiyēedi bí Mikayēedi nè Edisafãã ké bè nàké ke dò: Kṓtenè kétúóté di cice nantè bí ìì ku ke duó metaummè tou bòrìnùù, kédenne Isidayēeribe karì.

⁵ Kè bèe dṓd Mṓyiisi bè nàké tì ké bè tùóté nè be kuó yaàbòrè kédenne Isidayēeribe karì.

Ikuó nìùbè níí bo nkari mèè botí betṓbè kũũ

⁶ Kè Mṓyiisii náké Anṓ bí ìì kpaá, Edeasaa nè Itamaa ke dò: Di báá yóu kè di yùtìi yēké. Di me mbáá kērí di yaàbòrè ke bo benke di karimè mukũũ di yàà bo kú kè ti Yiè nKuyie mmiēkeē pēike Isidayēeribe bemṓu. Isidayēeribe sṓmbe beè yóó kṓmmú ti Yiè nKuyie nkùṓnè bè muhãã mbe kpéí.

⁷ Díndi báá íté metaummè tou bòrìnùù di yàà bo kú! Bè di còú nyikuó kó mekùṓ mme ke di cāñné ti Yiè nKuyie ntṓmmú kpéí.

Kè bèe yie nkédṓd Mṓyiisi bè nàké tì.

Ti Yiè nKuyie ndo bàamè ikuó nìùbè menaà mmèè muṓ

⁸ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Anṓ ke dò:

⁹ Fṓ nnè a bí kè di níí kṓri metaummè tou di báá yà dìfṓè yoo menaà ntēmè mamè mèè muṓ nkè dèe yie nkè di báá kú. De yó ntú ikuó nyi di kpéí nnè di yaàbíó sáã.

¹⁰ Kè dèe yie nkè di na kēmbaàtì dèè tu n kperε, nè dèè í tú n kperε. Dèè ci nè dèè í ci,

¹¹ kēna kēbenke Isidayēeribe bemṓu n duó nyì tié mMṓyiisi kòṓ ì ndi nàké.

Ikuó nìùbè níí yó nte dè bè pãã nyèè pãrè Kuyie nyε miēke

12 De m̀̀nni k̀̀ M̀̀yiisii náké Aǹ̀ẁ̀ nè o bí ìi kpaá Edeasaa nè Itamaa ke d̀̀: K̀̀ è b̀̀ p̃a ti Yiè nKuyie ntidiiti, ke t̀̀ẁ̀ nt̀̀i kpaá di kpeti nti. Dí cááké p̀̀éèb̀̀è b̀̀èè í k̀̀ẁ̀renè mutie mùù muuti diwũ̀̀st̀̀nni borè, b̀̀è b̀̀è nkù p̃amu, k̀̀è d̀̀è c̀̀áá.

13 Di bá nkari s̀̀ntíkoo kó dibòr̀̀i kóò c̀̀ááké, ke ỳ̀é b̀̀è kù p̃a t̀̀i diiti mièke nke kù d̀̀èitemè ke di duó. K̀̀ù ti nni nnàké.

14 Di ní cááké dicĩncĩnni b̀̀è benke di Kuyie nnè dikpèr̀̀i b̀̀è d̀̀èite di, di báa kari s̀̀ntíkoo kó dibòr̀̀i k̀̀è d̀̀è c̀̀ááké. B̀̀è kù fié ìi wũ̀̀ metaummè kpéi nyi mièke nke b̀̀è d̀̀èitemè ke di duó. A bí initipoi bo na ke di w̃ennénè k̀̀é ìi c̀̀ááké.

15 Dicĩncĩnni b̀̀è kù benke di nè dikpèr̀̀i b̀̀è d̀̀èite di b̀̀è ní d̀̀è w̃ennénè m̀̀ekùò mmèè yóó tuò nké d̀̀è benke Kuyie nkédeè, k̀̀è dí d̀̀è tuóté f̃́ nnè a bí, di kperè yó nni nde s̃́áá, k̀̀ù ti nni nnàké.

16 K̀̀è M̀̀yiisii b̀̀è beke b̀̀è ỹimè dibòdaà b̀̀è do k̀̀ùò di meyei nc̃émmè kpéi. K̀̀è b̀̀èè ò náké ke d̀̀è b̀̀è di t̀̀ùmmu, k̀̀òò mièke p̃eike Aǹ̀ẁ̀ bí ìi kpaá, Edeasaa nè Itamaa.

17 K̀̀òò b̀̀è beke ke d̀̀è: D̀̀è d̀̀òmmè k̀̀è di í kari b̀̀è t̃ááté d̀̀iì b̀̀òr̀̀i de kpéi nke di c̀̀ááké. Ke ỳ̀é b̀̀è di p̃amè ti Yiè nKuyie nku k̀̀è di c̀̀áá, k̀̀è di di d̀̀ònnè meyei nc̃émmè kó ikuó, ke d̀̀èite Isidayeeri b̀̀è kó meyei.

18 Di í me ntannémè meyĩ mmetaummè tou di na nkàri dibòr̀̀i b̀̀è t̃ááté d̀̀iìndi de kpéi nke di c̀̀ááké.

19 K̀̀è Aǹ̀ẁ̀ náké M̀̀yiisi ke d̀̀è: B̀̀è di f̀̀èuté ti Yiè nKuyie nku meyei nc̃émmè kpéi nke t̀̀ù. A m̀̀ómmuò nha ỳ̀ému t̀̀i n t̀̀ù̀kení k̀̀è n c̀̀ááké ỳ̀ie

nfèǎfè bè kùǎ fè mǎyeyi nǎǎmmè kpéí, dè bo narike ti Yiè nKuyie nnaà?

²⁰ Kè Mǎyiisi nsǎ nde kó tináàntì wenni.

DΞE CI NE DΞE Í CI

11

Isidayeribe bo nyo nyù wǎǎ nè bè bo nci ì

¹ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mǎyiisi nè Anǎǎ ke dǎ:

² Nákénè Isidayeribe ke dǎ n tú:

Ntenè iwǎǎ nè tiwanwantì di yó nyo ndè:

³ Fèǎfè yoo kuwanwankù dèè kó yekpèètè yàte yèdèè kè dè dukii, di bo na ké ndè yo,

⁴ iwǎǎ yoo tiwanwantì dèè mǎke yekpèètè ke dùkii. Nte di yó nci dè:

Di bá nyo nyòyó bá nè ò me ndukiimè o kpèètè í yàte.

⁵ Di bá nyo ndisetiri bá nè di me ndukiimè dì í mǎke yekpèètè.

⁶ Di bá nyo ntehòntè bá nè tè me ndukiimè te í mǎke yekpèètè.

⁷ Di bá nyo ndifǎnkèrì bá di me mmǎkemè yekpèètè kè yè yàte, dì í dukii, ikuó dè yetemu.

⁸ Di bá ndè yo nkè dè me nku di báá dè kǎáké, ikuó dè yetemu.

⁹ Nte tiwanwantì menie mmieke kpeti di bo nyo ntì: Siyǎ sù kó dimàà mǎke icietì nè yeyíékè kè sù bo menie mmieke, dàméèrì yoo ikó mmieke di bo na ké nsì yo.

¹⁰ Sù me nyí mǎke icietì nè yeyíékè ke bo daméèrì mieke yoo ikó mmieke, nè desǎntékpere menie mmieke kpere, di bá ndè yo ikuó dè yetemu.

11 Di bá ndè yo nkè dè me nku di báá dè kàáké, ikuó dè yetemu.

12 Tiwanwanti tì kó dimàà bo meniè mmieke ke í m̀̀ke icietí nè yeyíékè ikuó dè yetemu.

13 Sinᵛ miēke, nte di yó nci s̀̀, di bá ns̀̀ yo ikuó dè yetemu: Kumanc̀̀nk̀̀ nè ditús̀̀ nè dàméèr̀̀ kó fetúúfè.

14 Kuwànk̀̀ nè kutúbotí kumᵛ.

15 Nè kukākābotí kumᵛ.

16 Fec̀̀nfè diēfè nè dihonduò nè tekónnénòtè nè fec̀̀rifè nè kuc̀̀ntibotí kumᵛ,

17 nè fekonkpànfè,

18 kucáduonku nè dikonnéyou nè kuyómmúpéík̀̀.

19 Kutenkatíkàdáák̀̀ nè kuyĩnwuok̀̀ kó kubotí kumᵛ, nè dikũntìbàr̀̀ nè kudéík̀̀.

20 Yecandúò nyèè m̀̀ke tibààtì tinàà ke í nᵛ nke puù, ikuó dè yetemu.

21 Yecandúò mmieke di bo nyo nyè tu: Yèè m̀̀ke tibààtì tinàà ke nᵛ nke puù.

22 Di nyo nkucádómbotí kumᵛ nè fecofè nè sibi.

23 Desᵛnne dèè m̀̀ke tibààtì tinàà ikuó dè yetemu.

Iwũᵛ nè tiwanwanti bè í dò nké ní kááké dè, dè ku dùì m̀̀nnì

24 Iwũᵛ bomu nè tiwanwanti kè dè ku kàa dè kááké a s̀̀ntemu de kó diyìè k̀̀ntò k̀̀tuᵛkenè kuyuoku.

25 Kè wèè dè tᵛ wèè óú o yààtì, ò s̀̀ntemu de kó diyìè k̀̀ntò k̀̀tuᵛkenè kuyuoku.

26 Iwũᵛ yoo tiwanwanti dèè m̀̀ke yekpèètè bá yè í yaati dè me nyi dukii ikuó dè yetemu. Kè wèè dè kááké ò s̀̀ntemu.

27 Iwũṣ yoo tiwanwantì dèè m̀òkè itààkè ìnàà kè centì de naàcèi yómmè ikuó dè yetemu. Kè wèè dè kàáké ò s̀ıntemu de yìè kéntò kétuàkenè kuyuoku.

28 Ikuó dè yetemu, kè wèè dè kàáké wèè s̀ú o yààtì, o s̀ıntemu de yìè kéntò kétuàkenè kuyuoku.

29 Nte tiwanwantì tìi bàànte di yó nci tì: Tek̀c̀c̀ààtè nè diyíù nè kuhurímbotí kum̀ou.

30 Didukpènnì nè dikpeunni nè dikūri nè kudaàtìkonkonkù nè kuwààtóǹtóǹkù.

31 Tiwanwantì mièkè di bá nyo nde kó tiwanwantì, kè kùmakù ku kè wèè kù kàáké ò s̀ıntemu de kó diyìè kéntò kétuàkenè kuyuoku.

32 Kè de kó kuwanwankù makù ku kè kàáké kunenkù makù, de kó kunenkù s̀ıntemu, tinenti ideí kpèti nè tiyààtì nè kukònkù nè tidòuti tinemp̀imp̀ĩntì tim̀ou bá kè kùù nenkù botí nku. Dí kù òúté kè kù nsĩ nde kó diyìè kéntò kétuàkenè kuyuoku. De kó difònkùò kéwenkè.

33 Kè de kó kuwanwankù makù ta kunenkù titátì kòku mièkè dí kù pònte. Dèè bo ku mièkè di báá dè di, dè s̀ıntemu.

34 Kè bè me nyènténè de kó kunenkù makù menie nke ànné tidiitì bè yo ntì, tì s̀ıntemu bá kè menésààmè mme bè yò mmè mè s̀ıntemu, bá kè mè ã kùù nenkù botí mièkè.

35 Kè de kó tiwanwantì kó kùmakù do kunenkù makù mièkè kù s̀ıntemu, kè tefiuntè mièkè nke yoo kedekè makè dí dè pònte, dè s̀ıntemu kè yó ntù dèè s̀ĩ ndi kpéí.

36 Kè dè me ndò nkuwanwankù makù do kufòtikù yoo tebinte yoo kubinku makù, menie mmie yó nwennimu, wèè kù wuoté wèè s̀ĩntè.

37 Kè kù me ndo tidibotì miéke nke, tì yó nkpaá ke wennimu.

38 Kè dè me nsó mbè tì búú nke bo dimu, tì sīntemu.

39 Bá kè kuwanwankù di yo nkùnkù, kè kù ku kè wèè kù kàáké ò sīntemu de kó diyìè kéntò kétuàkenè kuyuoku.

40 Kè wèè kù càáké wèè sú o yààtì, ò sīntemu de yiè kéntò kétuàkenè kuyuoku, wèè kù tùóté wèè sú o yààtì, ò sīntemu de yiè kéntò kétuàkenè kuyuoku.

41 Debambaànnè kó dimàà di bá ndè yo nyikuó dè yetemu.

42 Dèè kó dimàà fūrì de pouti ñnkè nè dèè bàante, debambaànnè kó dimàà cénke, di bá nde yo, ikuó dè yetemu.

43 Di báá ànné dimàà isàke nè de kó debambaànnè yoo di yóu kè dè di sīnkùnnè di báá yóu kè dè di cake.

44 Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te kè di dò nkéncáá nke tú n kòbe ke dò mpáíí n dómme páíí, di báá yóu kè de kó debambaànnè kó dèmarè di sīnkùnnè.

45 Mí ndi Yiè nKuyie mî di dènnení Esibiti, ke bo ndi te, ñdònnè páíí ke yé n dómme páíí.

46 Kuyie mbè duó nyì kuó nyi, iwũõ nè tiwanwantì nè sinəə nè dèè kó dimàà bo menie mmíeke nè debambaànnè de kpéí.

47 Ìi kuó yó nte kè bè mbaàtì dèè ci nè dèè í ci, bè bo nyo ndè nè bè bo nci dè.

12

Ikuó ùi tukúnè onitipòkù wèè pèité

¹ Kè ti Yiè nKuyie nní nsóké ku náàntì kébéinnè Mòyiisi ke dò:

² Náké Isidayeribe ke tú:

Kòo nitipòkù pèité denitidabire ò sīntemu kéntò kétuòkenè yewe yèyiekè, kéndònnè ò ò nyúú nke dòmme.

³ Diyìè nínnì yìè bèè cānté debire.

⁴ De kó difōnkúò kòo mbaà yewe sipísitàāti nè yètāāti kòo né na kéwenke. De kó yewe miēke ò báá kááké dèè cāā nke tú n kperε, ò me mbáá kote n taummè tou, kēmbaanè de kó yewe bo deēmè.

⁵ Kòò me mpèité denitipobire nde ò sīntemu kéntò kétuòkenè seménnì bédébè kéndònnè ò ò nyúú nke dòmme. De kó difōnkúò kēmbaa yewe sipísikuò nè yekuò kòo né na kéwenke.

⁶ Kè de kó yewe pēēté, kè denitidabire nde yoo denitipobire, wèe tōní dipedabii dìi mōke dibenni dīmāā, ò yó n kùò dì kétuò, kēduó nyikúú nìùtì metaummè tou bōrìnùù, kēwaānnè dikpetinónkperi yoo tenónkpete tēè yó ntú mēwénkùmè kpete.

⁷ Kè ikuó nìùtì dè nni mbenke, kédòò mēwénkùmè kó ikuó kòo wenke.

Ikuó ìi tukúnè ìnyi onitipòkù wèe pèité denitidabire yoo denitipobire.

⁸ Kòò í na ke bo pété dipedabii wèe waá nyekpetinónkperε yèdèè yoo sinónkpeé, kè tēmāā ntú bè yó n féúté tē kétuò, nkè tetetè ntú mēwénkùmè kpete. Kè ikuó nìùtì ò dòò mēwénkùmè kó ikuó kòo naá nwèè nàùtè feité.

13

Bè bo mbeí dè tikànti pĩ nwe

¹ Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mọyiisi nè Anọọ ke dọ:

² Kè dimutiri mari yènni oniti kònti ke dọ nteçètè yoo tinaandoti, kè di ś ndè dọ ntikànti, dí ò kàtenè ikuó nùtì Anọọ borè, yoo o bí ikuó nìùbè kóò mọ̀u borè.

³ Kè ikuó nùtì wénté de kó mumọmmú mùù bo o kònti ìnkè kè deborè kó ticitì cèète ke peike, kè deborè sáke naá ntefòtè, tikànti nti ò mọmmè, ikuó nùtì ò nàké ke tú o mọmmú tú musímmù mmu.

⁴ Kè dè me ndò nde kó diciitiri péi máà ndi, bá deborè í do ntefòtè, bá ticitì í peike, ikuó nùtì ò cànné omáà kè dè dọ yewe yèyiekè.

⁵ Diyiè yiènni yiè kòo wète kóò wénté, kòò ś nde kó mumọmmú baa dọ mmu dònti ke í pèkè, wèe wète kóò kànnè kè dè dọ yewe yèyiekè.

⁶ Kòo wète kóò wénté diyiè yiènni yiè, kòò ś ndè tǎũke ke í pèkè, wèe ò nàké ke tú o mọmmú í tú musímmù. Dè tu teçètè nte cénkoo, wèe sùtè o yààti máà ndi kéwenke.

⁷ Kè ikuó nùtì ò nàké ke tú o mọmmú í tú musímmù, kòò ítóo kè de kó tewũòtè pèkè, wèe wète kèbenke omáà ikuó nùtì.

⁸ Kòo ò wénté kòò ś nde kó tewũòtè pèkè, wèe ò nàké ke dọ: A mọmmú tú tikànti nti, a sǐntemu.

⁹ Kè tikànti feitè òmọ̀u, bèe ò kàtenè ikuó nùtì borè.

¹⁰ Kòo ò wénté, kòò ś ndinútiri mari ànné o kònti, kè ticitì wũòtè deborè kè dè tòtè.

11 De kó muməmmú ò bimú. Ikuó nìùtì ò nàké ke dò ò sǐmmu, ò báá benné kóò cǎnné omáà borè ke bo ò wènní ò sǐmmu.

12 Kè de kó inútíbí me mpité o kǎntì timəu ñnkè, o yuu nè o naàcèio, ikuó nìùtì bo na kéwénté dèè kó dimàà.

13 Kòò wènté ke sǐ nde kó muməmmú bo o kǎntì timəu ndi wèè ò nàké ke dò ò í sǐ. Ke yé o kǎntì timəu tii peikemè, ò í sǐ.

14 Kè dè me mboní kè dèmarè tǎté ke naá ndemənnè ò sǐntemu.

15 Kè ikuó nìùtì wènté de kó ditótírì wèè ò nàké ke dò ò sǐmmu, tikǎntì nti.

16 Kè de kó ditótírì wète ke peike wèè yà ikuó nìùtì.

17 Kòò ò wènté kòò sǐ nde kó ditótírì peike wèè ò nàké ke dò o məmmú í tú musǐmmù, ò í sǐ.

18 Kè dè me ndò ndinútírì dii yè òmǎu ke mieté.

19 Kè dimutiri dii me nhǎnné dinútírì do borè, ke dó kémpéi ke wète ke wũǒ, de yiè mbenke omáà ikuó nìùtì.

20 Kòò ò wènté, kòò sǐ ntikǎntì dó kénáá ntefǎtè deborè kè ticitì peike, wèè ò nàké ke tú: Muməmmú sǐmmù muù dó kéfeité dinútírì do yè dè.

21 Kòò me nhò wènté ke sǐ ntefǎtè í peike, tikǎntì me nyí naá ntefǎtè deborè kè dè dó kéceete, weè ò kǎnne kè dè dò yewe yèyiekè.

22 Kè mù pèkè o kǎntì wèè ò nàké ke tú de kó muməmmú tú musǐmmù mmu, tikǎntì nti.

23 Kè dè me ndò ndé í pèkè o kǎntì ñnkè, dinútírì kó kufíèkù nku, wèè ò nàké ke dò ò í sǐ.

24 Kè dè me ndò nhòmǎu weè cǎuté kè dinútírì yè de kó kuhǎātǎntǎnkù ñnkè, ke wète ke dó kénwũǒ, ke dó kémpéi yoo dè péi,

25 Ikuó nìùtìi ò wènté, kòò ś nticìtì d́ ḱepike yoo tikòntì d́ ḱenáá ntefòtè òborè, tikòntì tii ò pī. Ikuó nìùtìi ò nàké ke d̀ o m̀ammú tú musĩmmù mmu, ò sĩmmu.

26 Kè dè me ndò nyikuó nìùtì ò wènté ke ś nticìtì í p̄ike òborè, tikòntì me nyí naá ntefòtè òborè ke cèètè ke p̄ike, wèè ò k̀anne kè dè d̀ yewe yèyiekè.

27 Diyè yìènnì yìè wèè w̄ete kóò wènté, kè de kó t̄wũòtè p̄èkè, wèè ò nàké ke d̀ o m̀ammú tú musĩmmù mmu, ò sĩmmu, tikòntì nti.

28 Kè de kó t̄wũòtè me nyí deuke, ke d̀ ò ntedòntì ke p̄èinke d́ ḱeetè, muhãá mmuù ò c̀útè kè dè d́ ḱepike, ikuó nìùtìi ò nàké ke d̀ o m̀ammú í tú musĩmmù, kuhãàtòntònkù kó kuffèkù nku.

Yeyukòrè kó mum̀ammú

29 Kè yemuò nhãnné onitidòù yoo onitipòkù yuu yoo o k̀ònnì:

30 Ikuó nìùtìi wènté de kó dem̀anne, kòò ś ndè d́ ḱenáá ntefòtè òborè, kè ticìtì wũòtè ke yè ntimà tima, wèè ò nàké ke d̀ o m̀ammú tú musĩmmù mmu, yeyukòrè kó mum̀ammú mmu yoo dik̀ònnì k̀omu.

31 Kè dè d̀ ò nyikuó nìùtì ò wènté ke ś nyeyukòrè í ãnné tefòtè òborè yoo tiyùtì í s̀ute, wèè ò k̀anne kòò d̀ yewe yèyiekè.

32 Diyè yìènnì yìè kòò ò wènté kòò ś nde kó mum̀ammú í p̄èkè tiyùtì me nyí wũòtè, dè me nyí naá ntefòtè òborè,

33 omuántii kuó ḱesoó nde kó dibòrì kè ikuó nìùtìi yìè kóò k̀anne kòò d̀ yewe yèyiekè.

34 Diyiè yiénni yiè kòò ò wènté ke ś mmù í pèkè, dè me nyí naá ntefòtè deborè, wèe ò nàké ke dò ò wenkemu, kòò sù o yààti kéwenke.

35 Kòò me nhóú o yààti ke dèè kè de kó muməmmú pèkè.

36 Ikuó nìùtìi wète kóò wènté kòò ś nde kó muməmmú pèkè kè tiyùtì wũóté ò s̄mmu. Ikuó nìùtì báá benné kénwéí tiyùtì bo wũótémè.

37 Kè mù í tòte, ke baa dò mmudòntì. Kè tiyusòùtì yè, ò mietému, ò í s̄. Ikuó nìùtìi ò nàké ke dò: A í s̄.

38 Kòò nitidòu nwe yoo onitipòkù, kòò ś nho kòntì ànné tepéítè.

39 Ikuó nìùtìi ò wènté. Kè de kó tepéítè dò ntedòntì ke í cèète, mùmamù í ò dò ntepeítè tē cénke ànné o kòntì, ò í s̄.

Meyukánkammè

40 Kòò nìtì yuu f̄s̄ ò m̀ke meyukánkammè mme, ò í s̄.

41 Kòò t̄nni kó tiyùtì t̄i me nf̄s̄ meyukánkammè mme ò í s̄.

42 Kè diciitirì marì me nh̄anné meè yukánkammè mièke, kòò b̄ri ndi yoo o t̄nni ke d́ kempèl ke wète ke d́ kénwũ, tikòntì nti.

43 Ikuó nìùtìi ò wènté, kòò ś ndiciitirì ànné o b̄ri yoo o t̄nni, ke wète ke d́ kénwũ, kòò ś ndè dò ntikòntì,

44 dikònni ndi, ikuó nìùtìi ò nàké ke tú ò s̄mmu, tikòntì t̄i p̄i nho yuu.

45 Kè tikòntì p̄i nwè ndáátì tiyààtì t̄i k̄rì ke yóu kòò yùtìi yèké kòò nkánké o nucitì, ke p̄èkù ke tú: N s̄mmu! N s̄mmu!

46 Kè de kó muməmmú kraá koò bo yèè we miəke ò yó sīmmu, ò bá mbo Isidayεeribe kari, ò mbo mekentímè.

Tiyààti bo pūūtimè

47 Kè tiyààti bè dùəkenè tì tipecìti yoo mupaàkonkperímù kè tì pūūti.

48 Kè dè tu kuyààkù yoo kuyaàdándátínkù nku bè dùəkenè kù tipecìti yoo mupaàkonkperímù, kè dè me ntú kukònkù nku yoo kunenkù makù bè dònè kù kukònkù,

49 deè pūūti kuyààkù ìnkè yoo kukònkù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunenkù kukònkù kəku ìnkè, kè dè dò mmenəonnuú nyoo dè dó ké nwūə, bèe dè benke ikuó nìùti.

50 Kòo wénté de kó kunenkù pūūti dè, ké kù dɔú nkumáà kè dè dò yewe yèyiekè.

51 Diyiè yiénni yiè kòò ś ndè pèkè de kó kuyààkù ìnkè yoo kuyaàdándátínkù yoo kukònkù yoo kunenkù makù bè dònè kù kukònkù, bá kè de kó kunenkù tu kùù botí dè í yóó deè, de kó kunenkù sīntemu.

52 Ikuó nìùti tuə nde kó kuyààkù, yoo kuyaàdándátínkù kùù dùəkenè tipecìti, yoo mupaàkonkperímù, kè dè me ntu kukònkù kó kunenkù makù nku, bá kè kù tu kùù botí ke né pūūti dè í yóó deè bèe kù tūə.

53 Kè ikuó nìùti me nś ndèè pūūti dè í pèkè kuyààkù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunenkù bè dònè kù kukònkù ku ìnkè. Bá kè kù tu kùù botí,

54 wèe duó nkè bèe kù òuté kòo kù dɔú nku máà borè, kè dè dò yewe yèyiekè.

55 Dε kó difɔ̀nkúò dèè pũ̀tì kè dè baα dò ndε dòn̄tì ke í pè̀kè, dε kó kunεnkù s̄ĩmmu, wèe kù t̀u. Bá kè kù pũ̀tì ku ñnkè yoo ku miεke.

56 Kòò mε ns̄ mbè kù òú kè dè d́ kédεe ke kánté, wèe k̄t́ dε kó dibòrì.

57 Kè dè mε ndò nkù s̄o nke pũ̀tì kupíkù tekù dε kó kuyààkù ñnkè yoo kuyaàdándátínkù ñnkè yoo kunεnkù bè d̀ò̀nè kù kuk̄̀nkù ku ñnkè, dè t̀ò̀t̄imu, wèe kù t̀u.

58 Kè bè mε nkù òúté ke dèè kè dè t̄́nke í w̄̀t̄enì bèe yíé kè kù òúté. Dε kó difɔ̀nkúò kù í s̄.

59 Dε kó ikuó tukúnè tiyààtì t̀ì pũ̀tì tinti, t̀ì dù̀̀kenè tipecìtì yoo mupaàkonkperimù yoo kuyaàdándátínkù yoo kunεnkù tekù makù bè d̀ò̀nè kù kuk̄̀nkù. Bá kè kù tu kùù botí. Dὲ yó nte kè bè ní na ḱbatε kùù s̄ ñnè kùù wenni.

14

Bè bo wénk̀̀nne m̀̀è botí tik̀̀ntì p̄̀ nwè

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè M̄̀yiisi ke d̀:

² Nte ikuó di ní yóó t̄̀nne ì ḱwénk̀̀nne tik̀̀ntì p̄̀ nwè. Di ní ò k̄̀t̄enè ikuó ǹ̀t̄i borè,

³ kè ikuó ǹ̀t̄i yènnì Isidayεeribe karì kóò wènté. Kòo ò wènté ke s̄ nhò miété,

⁴ wèe duó nkè bèe waannì sin̄ s̀désì bè n feu s̀, bè yóó wénk̀̀nne wè k̄̀p̄́, ñnè s̄t̄irì kó kud̄́ nè tipecìtì t̀ì tò mmew̄̀ ñnè ìsòpù kó tifaàtì.

⁵ Kè ikuó ǹ̀t̄i duó nkè bèe waá ndibuu tiyaatì k̄̀p̄̀rì k̄̀ãnné menésààmè di miεke kè n féúté teǹtè temáà mε ñnkè.

⁶ Kòò dèè wèè túóté tenòtè tèè kpaá fòù nè sètìrì kó kudáú nè tipeçitì tìi tò mmewũð nnè isópù kó tifāàtì ké dè wēnné demou nè tenòtè tèè kpaá fòù kēpòtè bè fèúté tè menésààmè miεεε τε kó meγĩĩ,

⁷ kémíété bè dɔ kēwénkùnne wè kuce mēyiekè, kòo wenke ke ténke bá nsĩ kòo fĩĩnko tenòtè tèè kpaá fòù kè tèe puu kéta dikpáà.

⁸ Kè bè wènkùnko wèè sù o yààtì kέkuó o cìtì timou kέwuɔ, ò ténke í sĩ. Kòò dèè memme ò bo na kéta Isidayεeribe karì ò me mbáá ta o tou ke dò γεwe yèyiekè.

⁹ Diyìè yìénnì yie kòo kuó o cìtì: O yùtì nè o deñfè nè o nɔncìtì, o cìtì timou cénke, kέsù o yààtì, kέwuɔ. Ò ténke í sĩ.

¹⁰ Diyìè níinnì yìè wèè waá nyepedabe yèdèè nè dipeserì dìi màke dibenni dìmáà, kè dè nkpa kuyènkù, nè muyuo nsààmù bè yó m pã mù, cìdòòbè bèwei, kέ mù àntenè mekùò ndítìrì kó dikéè.

¹¹ Kè ikuó nìùtì wèè dòòrì mewénkùmè kó ikuó kòo cónné onìtì ò dó kēwénkùnne wè nè o pãrè metaummè tou ìikè.

¹² Kè ikuó nìùtì túóté yepedabe kó dìmarì kέféúté meyi nhũtímù kpéi. Kòò dèè wèè túóté mekùò ndítìrì dikéè kέ dè nni mbenke.

¹³ Ikuó nìùtì weè yó n féúté de kó dipedabii metaummè tou ìikè, bè n feu dè meyi ncíémmè kpɛyi nè bè tùò nyì. De kó feðfè ikuó nìùtì weè yó nfè te, bè ð ntemè meyi ncíémmè kɔfe. Bè fè nni mpãmu.

¹⁴ Kè ikuó nìùtì waá mmeyĩĩ nkéfeté bè wènkùnko wè tofékérì yourì, nè o nàùtè youte kó dinómbídaà nè o naàcètè youte kperi.

15 Kòò dèè wèe báútè o nùtè cǎnkutè mekùò,
 16 kérépòtè o nùtè youte kó dinómbii marì kémíétè
 metaummè tou kuce mèyiekè.

17 Kòò dèè wèe pòtè mekùò mmèè kpaá o nùtè
 miεε, kéfeté ò wènkùngo wè tofékèrì youri nè o
 nùtè youte kó dinómbídaà nè o naàcètè youte kperi,
 ò do feté dè meyei nhūtímù kó fèḍfè kó meyĩ.

18 Kòò dèè, mekùò mmèè kpaá wèe mè waare ò
 wènkùngo wè yuu, kòò dòò mewénkùmè kó ikuó,
 metaummè tou ìikè.

19 Kè ikuó nùtìi féútè meyei ncíèmmè kó fèḍfè kòò
 ùtè meyḍḍ, kòò dèè ò né n féútè fèè yóó tuo.

20 Kè bèe fè wènnénè muyuo mbè m pã mù kétuo,
 kòò dòò meyei ncíèmmè kó ikuó. Ò ténke í sī.

Tekòntè tèè cĩnni tè bo waá ndè kè bèe tè wénkùnnε

21 Kòò me ntu ocĩrì nwe, wèe waá ndipedabii
 dimáà meyei nhūtímù kpéi, kè bèe dì féútè ké
 m benke kòò dòò mewénkùmè kó ikuó, kéwaánnè
 muyuo nsààmù cidóòbè bètããti ké mù àntenè mekùò
 mbè yó m pã mùu yuo mmu káyíénè mekùò ndítìrì
 dikéè.

22 Kòò waánnè sinónkpeé sidsèsi yoo
 yekpetinónkpedípàà nyèdéè. Kòò na ke sì pètè,
 tèmáà ntú bè yó n féútè tè meyei ncíèmmè kpéi nké
 n féútè tetetè kétuo.

23 Diyìè niínni yìè ndi, ò yóó dè tónímè kéduó
 nyikuó nùtìi metaummè tou ìikè mewénkùmè kpéi.

24 Kè ikuó nùtìi túótè dipedabii meyei ncíèmmè
 kperi nè mekùò ndítìrì dikéè ké dè nni mbenke
 metaummè tou ìikè,

25 kéféútè de kó dipedabii meyei nhūtímù kperi,
 kérépòtè meyĩ nkéfeté bè wénkùngo wè tofékèrì

youri nè o nòùtè youte kó dinómbídaà nè o naàcètè youte kperi,

²⁶ kécíú nho nòùtè cānkutè kébáúte mekùò,

²⁷ ké mè pòòtè kémíétè metaummè tou kuce mèyiekè,

²⁸ ké mè feté ò wènkùngo wè tofékèri youri nè o nòùtè youte kó dinómbídaà nè o naàcètè youte kperi, ò do feté dè meyi nhūtímù kó feǒfè kó meyĩ,

²⁹ kédeè, mekùò mmèè kraá o nòùtè miεε wèe mè waare ò wènkùngo wè yuu kòò dòò mewénkùmè kó ikuó mí ndi Yiè nKuyie n taummè tou ìikè.

³⁰ Sinónkpeé sìdésì sinsi kó tēmatè yoo yekpetinónkperε yèdé kó òimari ò na ke pètè dè.

³¹ Kè ikuó nìùtì n féútè tēmáà meyi ncífēmmè kpéí, ke n féútè tetetè kētuo nkéwēnnénè muyuo mbè m pā mù nè ò na ke pètè dè, kòò dòò mewénkùmè kó ikuó, mí ndi Yiè nKuyie n taummè tou ìikè.

³² De kó ikuó tukúnè tikàntì bo pĩ nwè nwe kòò í mpètè ò dò nké na nwaá ndè kédòòndè mewénkùmè kó ikuó.

Tecífètè bo pũũtimè

³³ Kè ti Yiè nKuyie nni nsaké ku náàntì kénáké Mòyiisi nè Anòò ke dò:

³⁴ Kè di tũòke dii mōnni Kannahã ò è n yóó di duó ndi kè dí di tieke, kè n duó nkè sicéĩ di yóó tieke sì kó tēmatè pũũti.

³⁵ Kè tecífètè yìè nkòte ke nàké ikuó nìùtì ke yĩ: N yà n cífètè miεε nke dēmarè femarife pũũtimè.

³⁶ Ikuó nìùtì duó nkè bèe denne tinēntì de kó tecífètè miεε, kòò né na kéta ké tè wènté. Kè dèe yie

nkè dèe kó dimàà bo tɛɕĩɛ̀tè kè dè báá s̄nte, kè ikuó nìùtì mu nyí kòte ke tè wènté.

37 Kòò tè wènté ke s̄s̄ nsifɔ̄s̄ ānné imarí ĩnkè ke dò mmɛnóonnúò nke w̄ɛte ke dó kénwũ̄s̄.

38 Ò nyetìní dibòrì kédúó nkè bèe tè kpetínné kè tè dà yewe yèyiekè ke kpetí.

39 Kòò w̄ɛte diyìe yiènnì yìe kè tè wènté kòò s̄s̄ ntefòtè pèkè imarí ĩnkè,

40 wèe duó nkè bèe dei yetárè yèè pũ̀tì kè yè ùtóo diheì m̀anku bè uutoo dè des̄innè,

41 kédúó nkè bèe kũ̀rí tɛɕĩɛ̀tè miɛke imarí kékoù bè kũ̀rí dè kédenne diheì m̀anku kékútoó bè uutoo dè des̄innè.

42 Kè bèe waá nyetárè teyè kéānné bè dèi yè kó yefòtè kébí tibítì tetì.

43 Kè bè dèite yetárè ke kũ̀rí dèè pũ̀tì ke bi tibítì tetì, kè dè w̄ɛte ke feíté tɛɕĩɛ̀tè miɛke.

44 Ikuó nìùtì w̄ɛte kè tè wènté, kòò s̄s̄ ndè pèkè dè í yóó deè, de kó tɛɕĩɛ̀tè s̄immu.

45 Bèe tè pùò nké koù te táá nnè te deí nè te bíti kédenne diheì kékútoó bè uutoo dè des̄innè.

46 Kè wèè ta de kó tɛɕĩɛ̀tè tè kpaá kpetí dìi m̀annì ò s̄ntemu de kó diyìe kéntò kétuakèné kuyuoku,

47 kè wèè duó te miɛke yoo ò di te miɛke wèe sú o yààtì.

48 Kè ikuó nìùtì me nkòte ke wènté ke s̄s̄ ndè í pèkè nè bè tè bimè ke deè, wèè béi nke dò: Tè í s̄s̄, ndèè do pũ̀tì dè deèmu.

49 Kè te yìe nwaá nsinɔ̄ s̄idésì nè s̄étirì kó kudóú nè tipeçitì t̄i to mmewũ̄s̄ nnè ìsópù kó tifãàtì kè tè wénk̀unne.

⁵⁰ Kè ikuó nìùtì ànné menésààmè tiyaatì kó dibuu miéke, kéféuté tenòtè temàà de miéke,

⁵¹ kédeè kétúóté sètìrì kó kudóú nè ìsópù kó tifāāti nè tipeçitì tì to mmewũḍ nnè tenòtè tèè kpaá ke fòù, kèpòòtè tenòtè bè feuté tè menésààmè miéke te yĩ, nkémíété tecfètè kuce mèyiekè.

⁵² Ò dḍò diì mḍnnì tecfètè mewénkùmè kó ikuó nè tenòtè ò feuté tè menésààmè miéke te kó meyĩ nnè sètìrì kó kudóú nè ìsópù kó tifāāti nè tipeçitì tì to mmewũḍ.

⁵³ Kòò dèè wèe fĩnko tenòtè tèè kpaá ke fòù diheì mánku kè tèe ta dikpáà. Bè dḍò diì mḍnnì mewénkùmè kó ikuó ke dèè tecfètè ténke í s̄.

⁵⁴ De kó ikuó tukúnè tikòntì nè yeyukòrè ìnkè kó mumḍmmú mmu,

⁵⁵ nè tiyaàtì nè sicéì dè bo pũūtimè.

⁵⁶ Nè yenúútè bo da yèmè nè tecètè bo da pĩmmè nè diciitìrì bo ànnémè a kòntì ìnkè.

⁵⁷ De kó ikuó ì yó mbaàtì dèè s̄ nnè dèè í s̄. Tikòntì nè dèmarè bo pũūtimè kó ikuó nyi.

15

Dèè bo s̄nkùnne onitidù

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbaa nsaké ke náánnè Mḍyiisi nè Anḍó kébéi nke dḍò:

² Nákénè Isidayeribe ke tú:

Kòo nitidù mḍù tḍḍti yefòtè kè menie nyiè, de kó menie nhò s̄nkùnne mu.

³ Nte dè yó nhò dòmmè ò mḍ nyèè we miéke: Kè menie nyiè yoo me í yiè ò s̄mmu.

4 Kòò duó dìi dóù ìnkè dì s̄ntemu, kòò kàri dìi kàri ìnkè dì s̄ntemu.

5 Kè wèè kàáké de yiè ndòù wèè s̄ú o yààti ḱewuò, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

6 Kè wèè kàri dikàri ò kàri dìi ìnkè wèè s̄ú o yààti ḱewuò, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

7 Wèè kàáké de yiè nwèè s̄ú o yààti ḱewuò, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

8 Kè de yiè nt̄iūtè òmòù, ò me nt̄iūtè wèè s̄ú o yààti ḱewuò, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

9 Kòò k̀ri mucèmmu ke kari dìi s̄ankàri dì s̄ntemu.

10 Kè wèè kàáké kunenkù makù ò ỳke kùù ìnkè, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku. Kè wèè t̄ùóté de kó kunenkù wèè s̄ú o yààti ḱewuò, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

11 Kè de kóo n̄iti kàáké òmòù ke í n̄ite, ò kàáké wèè s̄ú o yààti, ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

12 Kè de kóo n̄iti kàáké kunenkù tiyaati k̀ku bèe kù p̀ntè, kè kudòù k̀ku me nní nku bèe kù eitè.

13 Kè dè yiè mmieté ò mbaà yewe ỳyiekè ke né na ḱewenke. Wèè s̄ú o yààti nè menie mmèè p̄ù ò nke né wenke.

14 D̄iyiè niínni yiè ḱewaá nsinónkpeé s̄idési yoo yekp̄etinónkperipàà nyèdèè, kè dè t̄oní ḱedúò nyikuó n̄iùti metaummè tou b̀rìnùù.

15 Kòò t̄ùóté t̄emàà ḱekuò meyei nh̄itímù kp̄í, ḱétùóté tetetè ḱekuò ḱetuò nkòò d̀ò mèwénkùmè kó ikuó k̀ò wenke.

16 Kòò nitidòù duó ke ỳenke omàà wèè s̄ú o yààti ḱewuò ò s̄ntemu de yiè ḱéntò ḱétuòkenè kuyuoku.

17 Kè tiyààti nti yoo kè kukònkù nku o taniè ndàrimè wèè dè óú, dè s̄ntemu de yiè kéntò kétuòkenè kuyuoku.

18 Kòo nitidòù duónè onitipòkù bèè wuò. Bè s̄ntemu de yiè kéntò kétuòkenè kuyuoku.

Dèè bo s̄nkùnnè onitipòkù

19 Kòo nitipòkù yús nhò s̄ntemu ke dà yewe yèyiekè, kè wèè ò kàáké ò s̄ntemu de yiè, kéntò kétuòkenè kuyuoku.

20 Kòò duó dìi dòù dì s̄ntemu, kòò kàri dìi kàri dì s̄ntemu.

21 Kè wèè kàáké o dòù wèè óú o yààti kéwuò. Ò s̄ntemu de yiè kéntò kétuòkenè kuyuoku.

22 Kè wèè kàáké kunenkù makù ò kàri kùù ìnkè wèè óú o yààti kéwuò, ò s̄ntemu de yiè kéntò kétuòkenè kuyuoku.

23 Kè kunenkù makù bo o dòù ìnkè yoo ò kàri dèè ìnkè, kòò mòù dè kàáké ò s̄ntemu de yiè kéntò kétuòkenè kuyuoku.

24 Kòo nitidòù duónè onitipòkù ò yús ndiì mònni ò s̄ntemu ke dà yewe yèyiekè kòò duó dìi dòù ìnkè dì s̄ntemu.

25 Kòo nitipòkù yús nkè dè p̄ḗtè de we kè tì mu nyí dèè, yewe yèè s̄oté ye mièke ò baa yó ns̄i nhò ò nyús nkè dè dòmme mmè.

26 De kó yewe yèè s̄oté ye mièke kòò duó dìi dòù yoo ò kàri dìi kàri ìnkè, dì s̄ntemu kéndònnè o yónti kó yewe ò ndòmme.

27 Kè wèè kàáké o dòù yoo o kàri, wèè óú o yààti kéwuò, ò s̄ntemu de yiè kéntò kétuòkenè kuyuoku.

28 Kòo yónti còmú ò mmòke yewe yèyiekè ke né na kéwenke.

29 Diyiè nínni yìè kòo wáá nsinónkpeé sùdési yoo yekpetinónkperípàà nké dè tóní kédúó nyikuó nìtì metaummè tou bòrìnúù.

30 Kòo kuó tèmáà meyi nhũtímù kpéí nkékuó tetetè kétuó mmetaummè tou ìkè, kóò dḡò mèwénkùmè kó ikuó kòo wenke.

31 Dí náké Isidayeeriḡe kè bè ní ncié mbè sī nyèè we, bè báá ta n taummè tou bè yàà bo ò ò sīnkúnne kékú.

32 Dè kó ikuó tukúnè onitidòù wèè bo tuḡti wènwè yefḡtè kè meniè nní nyiè nè wèè bo duó kényènke omáà,

33 nè onitipòkù wèè yúó, nè onitidòù yoo onitipòkù wèè bo tuḡti yefḡtè kè meniè nní nyiè, nè onitidòù wèè bo duónè onitipòkù ò yúó ndì mḡnnì.

16

Meyi nctémme kó diyie dieri

1 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kébéinnè Mḡyiisi. Dè do sḡ nhAnḡó bí idé kumu, ì do tḡò ntihúúntì ti Yiè nKuyie ntaummè tou miéke nè muhḡḡ nsḡntíkoo kḡmu.

2 Dè mḡnnì kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mḡyiisi ke dḡ: Náké a kóo kótì Anḡó ke dḡ n yḡ nhò bá ntaḡ metaummè tou yewe yemḡu ke fiiti kuyààkù fḡnkúò metaummè tḡu ìkú dè, ò yàà bo kú, ke yḡ n ní yóó dè kḡtoomè diwetiri miéke kè bè benke m máà.

3 Kòò ní tati metaummè tou wèè wáá ndinaḡaḡà meyi nhũtímù kpéí, kéwáá ndipedaḡ ò yó n féútè ò kétuó,

4 kédáátí dikḡutéyaḡbòrì ò ò dḡòkenè mupaḡkonkperímù kèinnè de kó defetire kébou

mu kó fenaàk̀nfè, kéboú o yuu mu kó kuyaàbomboúnkù. Ikuó nenti nti, ò ní wuò ke né na ké tì ànné.

⁵ Kè Isidayeeribee ò duó nyebòdakè yèdéè meyei nhūtímù kpéí nnè dipedaà ò yó n féuté di kétuò.

⁶ Kè Anò keté ké n féuté dinaadaà o mómmuò nhò kó meyei nhūtímù kpéí nnè o cǐètè kòbe kòme,

⁷ kédeè kétúóté yebòdakè yèdéè ké yè cònné metaummè tou bòrìnùù,

⁸ kètāũ tété káyà ò yó ntú n kperi nè bè yóó fĩnko di kè di ta dikpáà.

⁹ Kè Anò n féuté n kperi meyei nhūtímù kpéí,

¹⁰ kétúóté bè yóó tanné di dikpáà kécónné metaummè tou ìkè, kédòò meyei ncǐémmè kó ikuó kédeè kè bèe di tanné dikpáà tedòntè.

¹¹ De kó difònkúò kétúóténí dinaadaà o mómmuò nho yei nhūtímù kpéí nnè o cǐètè kòbe kòme kpéí nké di nni mbenke kédòò meyei nhūtímù kó ikuó ké di nni nféuté.

¹² Kòò dèè wèe túóté tesòsékébuute, kékouté yehāākūō ndiwũòtònni di bo metaummè tou ìkè kéānné de mieke, káyēté tihúúnti dinacekutiri mèdémè, ké dè tanné demòu metaummè tou kó kufáá nkuyààkù kpetí kù,

¹³ kétuò ntihúúnti metaummè tou ikuó nenti ā dè ìkè, kè kuyukúu dátinné di ìnkè nè di pòkù, kè dèe yie nkòò báá kú.

¹⁴ De kó difònkúò kèpòòtè dinaadaà kó meyi nkémieté metaummè tou kó kupòkù diyie yièni kèè bíkè mèmáà, di ìkè mèyiekè.

15 De kó difōnkúò ké n féúté kubotí kó meyei nhūtímù kó dibòdaà, kétanné di yī nkuyààkù kpeti kùù fáá nkédòò nè di yī nhò do dòòmè dinaadaà kōme kémíété metaummè tou pòkù fōnkúò nè di ìkè,

16 kédòò meyei nhūtímù kó ikuó kufáá mmieke. Isidayeeriβε caàrìmè kprí nnè be yetírímè n kpeti nè be caàrìmè, ke múnkee me ndòò metaummè tou dimou ke yé di bomè benitìbè bèè sī mbe cuokè.

17 Òmòù bá mbo metaummè tou mieke ò tati dìi m̀nnì ke bo dòò meyei nhūtímù kó ikuó, nè ò bo tamè káyennènnì, kòò dòò o mómmuò nho kó meyei nhūtímù kó ikuó nè o cīètè kòbe kōme nè kubotí kōme kprí nke dèè.

18 Wèe yènnì kékote diwũṣt̀nnì dìi bo metaummè tou ìkè ké di dòò meyei nhūtímù kó ikuó, kéwaá ndinaadaà nè dibòdaà kó meyi nkémíété diwũṣt̀nnì bàkè kéfíté,

19 kèpòtè o nómbii de kó meyi nkémíété diwũṣt̀nnì kuce mèyiekè ké di wénk̀nnè Isidayeeriβε kó meyei mmèè do di sīnk̀nnè.

20 Kòò wénk̀nnè dìi m̀nnì metaummè tou kufáá nnè ditou dimou nè diwũṣt̀nnì ke dèè, bèe túótèní dibòdaà dìi kpaá ke fòù.

21 Kè Anòó nòó nho nou di yuu ìnkè nè Isidayeeriβε bemou kó diyètìrì, káyie mbe caàrìmè nè bè yetírímè n kpeti, ké di tóu nde kó meyei nkédeè ké di duó nhonitì bè tāátè wè kòò di tanné dikpáà.

22 Kè dibòdaà tò be yei memou kétanné dikpáà tedəntè ke dèè.

23 Kè Anòó kote metaummè tou kédèite mupààkonkperímù kó tiyààtì, ò do ānné tì kétanné metaummè tou kó kufáá, ké tì dajú ndeborè,

24 kécómmú dibòrì bè tǎǎté dì kέwυο kέwεte kédáátí o yààtì tetì kέyènní kékote ké n féúté feǒfè kétuο nké n féúté kubotí kafe kétuο, kédòò meyei nhūtímù kó ikuó, o mómmuο nho kpreí nnè kubotí kpreí,

25 kétuο nyiwũs bè n kùò ì meyei nhūtímù kpreí nyi kó mekùò ndiwũstònnì ìnkè.

26 Wèè do tanné dibòdaà dikpráà tedòntè kòò óú o yààtì kέwυο ke né na kéta Isidayεεriβε karì.

27 Dinaadaà nè dibòdaà bè do n féúté dè meyei nhūtímù kpreí, nkétannè meyiĩ mmetaummè tou kédòò meyei nhūtímù kó ikuó, bèε dè dènnε Isidayεεriβε karì kétuο nde kèntì nè de maa nnè de piti.

28 Wèè dè tùò nwèε óú o yààtì kέwυο, ke né na kéta Isidayεεriβε karì.

29 De yó ntú ikuó nyi di kpreí nsǎǎ, dibenni tǎnkù oyiénwè kó diyìε pínnì, di níí boú dinùù di báá pĩ mmutǎmmú mamù, diheì yembè nè bepròòbè dimòu.

30 De yiè ndi bè yóó di dòòmè meyei nhūtímù kó ikuó ké di wénkùnnε di yei memòu.

31 De yiè yó ndònnè teom̀pùtè kperi ndi di kpreí, kè di níí boú dinùù. De kó ikuó yó mbomu sǎǎ.

32 Ikuó niùtì bè cǎǎné wè koò còù mmekùò nkòò còutè o cice kó difòtìrì, wèè níí yóó dáátí ikuó yààtì mupaàkkonkperímù kpeti kédòò meyei nhūtímù kó ikuó.

33 Wèè níí yóó dòò ikuó kέwénkùnnε metaummè tou kó kufǎǎ nnè di mómmònnì nè diwũstònnì wèè níí yóó dòò ikuó kέwénkùnnε ikuó niùbè nè kubotí kumòu.

34 Dè yó ntú ikuó nyi di kpéí nsáà kè di ní ì dḡò kuce memáà dibenni miéke. Isidayeeribe bemou kó meyei nhūtímù kpéí.

Kè Anḡò dḡò Mḡyiisi ò nàké tì timḡu.

ISIDAYEERIBE CĀĀMME KE TÚ KUYIE NKḲBE

17

Miù te kè Isidayeeribe í dḡò nké nyo mmeyĩ

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nsḡké ku náàntì kénáké Mḡyiisi ke dḡ:

² Náké Anḡò nè o bí nè Isidayeeribe ke dḡ: Mí ndi Yiè nKuyie n tú:

³ Di miéke kòò mḡù fèúté fenààfè yoo fepièfè yoo tebuḡtè di karì, yoo ò dè yènnè di karì ke dè fèúté,

⁴ kòò í dè kàtenèní metaummè tou ìkè ke dè nni mbenke, dè doti o yuu ìnkè nke, di ò dènnè Isidayeeribe miéke.

⁵ Kè di ní dḡ ké n féúté dè, dí dè tḡní kéduḡ nyikúḡ nìtì metaummè tou bḡrìnùù, kòò dè nni fié metaummè kpéí,

⁶ kécóú mmeyĩ ndiwũḡtḡnni ìnkè dii bo metaummè tou ìkè kétuḡ mmekùḡ ndipānni ndi dii kó kufḡḡku n naati.

⁷ Di bá m bútinné kénfeu iwũḡ sibḡḡtenkaanì sù dḡ nyebḡdakè. Dè kó ikuó yó mbomu sḡà di kpéí nnè di yaḡbío.

⁸ Á tì mbè nàké kè be kóò mḡù yoo bepḡḡbè bèè bè bonè, kòò mḡù n fèúté fèḡfè ke tḡḡ nyoo ò baà fè nni nfèútému,

⁹ ke í fè kàtenèní metaummè tou borìnùù, ke fè nni nfèúté bèè ò dènnè Isidayeeribe miéke.

10 Di miεke kè di kóò mǎu di meyĩ nyoo bepòòbè bèè di bonè kè beè kóò mǎu mè di, bá mùù botí kó meyĩ, m miεke bo ò yè, kè nh ò dènne Isidayεeribe miεke.

11 Ke yé mufòmму bomè meyĩ mmiεke nke. Dèè te kè n yé ndí mme ndǎarinè ikuó diwũòtònnì ìnkè di yei nhütímù kréí, kénfòù, meyĩ mmeè ð nte kòo nìtì wenke.

12 Dèè te kè n tu díndi Isidayεeribe nè bepòòbè bèè di bonè, di bá nyoo meyĩ.

13 Kè Isidayεeri yoo opòò wèè di bonè, kòò kàte kupaaawaá nke kùò tēhontè yoo tenàtè di yo ndè, wèè yóu kè de yĩ nyè kòò mè dàtínné mutáá.

14 Ke yé bá dè de fòmму bomè de yĩ mmiεke nke. Dèè te kè n tu díndi Isidayεeribe di báá di feòfè mafè kó meyĩ, bá dè de fòmму bo de yĩ mmiεke nke, kè wèè di meyĩ mbèè ò dèite Isidayεeribe miεke.

15 Bá wè dihei yiè nyoo opòò kòò di dèè ku, yoo musimmù pĩ ndè wèè óú o yààtì kéwuò, ò sǐntemu de yiè kèntò kétuòkenè kuyuoku. De kó difònkúò ò ténke í sǐ.

16 Kòò me nyí óú o yààtì ò me nyí wùò de kó meyi mbo o yuu ìnkè nke.

18

Kuyie nyetemè ti bo ndaunèmè bèè í tú ti pobè nè bèè í tú ti daabè

1 Kè ti Yiè Kuyie nní nsaké ku náàntì kèbéinnè Mǎyisi ke dò:

2 Náké Isidayεeribe ke tú n yé mmí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

³ Di báá tũnne Esibiti kɔbe di do bo bèè cuokè be kó meborime nè Kannahã n di kɔrinè kèè tenkè kɔbe kɔme nè be kuó.

⁴ N di nàké tì dí nti mpĩ nke tũ n kuó. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ di te.

⁵ Dí ntũ n kuó nè n tannò, wèè d̀̀̀ri n kuó nè n tannò dè yemmè, weè yó nfòu. Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ di te.

⁶ Di kóò m̀̀u báá duónè nè wè bè tu meyĩ mmemáà kɔbe! Mí ndi Yiè nKuyie mmĩ di te.

⁷ Di mièke òm̀̀u báá duónè o yɔ, kéfèik̀̀nne o cice, ò báá duónè o yɔ k̀̀yà o fei.

⁸ Di kóò m̀̀u báá duónè o cice pok̀̀u kóò f̀̀̀k̀̀nne, o cice pok̀̀u nwe.

⁹ Òm̀̀u di mièke báá duónè o tãũ, kè bè wẽ mbe yɔ yoo bá kòo yɔ yanto kou nwe. Kè bè ò peitè tecfètè yoo bè ò peitè kupík̀̀u mak̀̀u, ò báá ò duónè.

¹⁰ Di mièke òm̀̀u báá duónè o bire kóo sapàà nyoo o kóo dapàà nkou, o m̀̀mmuə nho kóo sapàà nwe.

¹¹ Òm̀̀u báá duónè o tãũ nè wè bè wẽ mbe cice, o cice bire nde, kòò tu o tãũ, ò báá ò duónè.

¹² Di kóò m̀̀u báá duónè o cice tãũ, ke yé o cice nè o tãũ bè tumè meyĩ mmemáà kɔbe mbe.

¹³ Di mièke òm̀̀u báá duónè o yɔ nantè yoo o yɔ kóo kóti nè o yɔ bè tu meyĩ mmemáà kɔbe mbe.

¹⁴ Òm̀̀u báá duónè o cice nantè pok̀̀u, ke yé o cice nantè pok̀̀u nwemè.

¹⁵ Di mièke òm̀̀u báá duónè o bire pok̀̀u, o kóo dapàà mpok̀̀u nwe, ò báá ò duónè.

¹⁶ Di mièke òm̀̀u báá duónè o nantè pok̀̀u. O nantè pok̀̀u nwe, ò báá ò duónè.

17 Di kòò mǎù báá duónè onitipòkù mǎù kέwεte kέduónè o kóo sapàà nyoo o kóo dapàà mbire, bè tu meγĩ mmémàà kabe mbe, dè tu isoke nyi.

18 Di miεke òmǎù báá túóté o pokù nanté yoo o kóo kótì, kòo pokù kpaá ke fòu kè bèe yante.

19 Di miεke òmǎù báá duónè onitipòkù ò yùs ndii mǎnni, ò sĩmmu.

20 Òmǎù báá duónè otǎù pokù, kòò ò duónè ò sĩntemu.

21 Di miεke òmǎù báá féúté o birε dibǎò Mǎðaki kέtuǎ kέcace n yètiri. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

22 Di miεke òmǎù báá duónè onitidòu bè ðounè mèè botí onitipòkù. De tu isoke nyi.

23 Di miεke òmǎù báá duónè feǎfe késĩnkunne omáà, onitipòkù me mbáá yóu kè feǎfe ò duónè. Dè tu isoke nyi.

24 Di báá sĩnkunne dimáà nè de kó meborime botí, yebotè yeè bo di iikè n yóó beti ye, ye me ndòò ke sĩnte.

25 Dihèi di mómmǎnni kè di sĩnte kè ndi poté, di yei nkpréi nkè di tǎ di nìtìbè.

26 Díndi mpĩ ndi nàké tì nè n kuó. Dihèi yembè nè bepǎòbè bèè di bonè be kòò mǎù báá ðǎò de kó isoke.

27 Ke yé bèè di niiténèní de kó dihèi miεke bè i ndòò, kè dihèi sĩnte.

28 Kè di ðòò de kó isoke dihèi múнке yóó di tǎmu di tǎ mèè botí bèè di niiténèní.

29 Kè wèè ðòò de kó isoke botí, bèè ò ðenne Isidayεiribe miεke.

30 Mpĩnnè n kuó ke báá ðǎò de kó isoke bèè di niiténèní bè do ðòòri ì. Di báá sĩnkunne dimáà. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

19

Kuyie ndó ti mpī mmèè botí ku tōmmú

¹ Kè ti Yiè nKuyie nni nsóké ku náaàntì kébéinnè Mòyiisi ke dò:

² Náké Isidayεεriβε βαμου ke tú:

Mí ndi Yiè nKuyie mmú di te, ndònnè mpáíí, ke yé n dómme páíí nwe.

³ Bá wè, wè ndé o yō nè o cice kéntū n di nàké tì teomputè kó diyie kpéí, mí ndi Yiè nKuyie mmú di te.

⁴ Di báá duó ndimáà yeβakè, di báá yiè ntimátì kéuté sibōotenkaanì, mí ndi Yiè nKuyie mmú di te.

⁵ Kè di yó m pā feðfè metaummè kpéí ndi fè nni mpā dè bo yiennèmè kè n fè cōuté.

⁶ Kè di fè nni nfèuté di fè càáké de yiè nè dè bo wentémè, kè fè kpaá ke tūðkenè diyie tāánnì di fè tūo.

⁷ Kòò mōù fè càáké diyie tāánnì, de yiè n ténke báá ò cōuté, dè ò sīnkūnnemu.

⁸ Kè wèè ì càáké weè to de kó meyei, nke yé ò í ì wènté ke dò mbè ì nni mpā. Bèè ò dènnε Isidayεεriβε miεke.

⁹ Kè di níí dèite di paa nkó tidiitì di báá taunnè tì bo di paa mmànkú, kè di dèite di diitì ke dèè di báá kónté kédérí.

¹⁰ Kè di me ntūū detie mbè tu dè fīnyī de be nyε, di báá kónté kētānké yeβε yèè duò yoo dí dérí. Di níí yè yóu beçīribè nè bepòðbè kpéí. Mí ndi Yiè nKuyie mmú di te.

¹¹ Di miεke òmōù báá yúúkú o kou, yoo wèè ò souté yoo wèè ò ciité.

¹² Di níí báá parikè nè n yètìrì ke né sóú, kè di dòò memme di cààrè n yètìrì ndi mí ndi Yiè nKuyie.

13 Di miεke òmòu báá ciité otòu kédi o kperε, ò me mbáá ò yùúkú, otòntì kó tiyeti me mbáá wenté di kòò mòu borè.

14 Di miεke òmòu báá sǎǎ ndiònnì, òmòu me mbáá dǎú mmédiímmè kuyũ̀̀nkù kó kuce miεke. Di nni ndé. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

15 Òmòu báá beké tibeéntì meyei. Mebatimè bá mbo, òmòu báá kónné ocĩrì, òmòu me mbáá yote okperì. Bá wè ò ní beké tibeéntì tì dò nwèe tì beké mèè botí.

16 Di miεke òmòu báá wátì o kou, òmòu báá tou nho kou tináàntì kénte kè bèε ò kùò. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

17 Òmòu bá nníi nho kou tòu, kè dè né dò nha ò kpannè, a báá yóu a bo ò kpannèmè kè dèε yie nkàa báá tò meyei mmamè.

18 Di miεke òmòu báá peite yoo ò nhu o kou medòmmè, bá wè, wè ndó o kou tòu ò dó mèè botí omáà. Mî tu di Yiè nKuyie.

19 Di ntũ n kuó, òmòu di miεke báá yóu kòo wũ̀̀ ìì cǎǎ nkubotí kè ìì deke itòbè, òmòu báá buotí kupaku kùmáà idibotí idéi ìì cǎǎ. Òmòu di miεke níi báá dáátì tiyàtì tìi dù̀̀kenè mupaàkómmú m̀̀u cǎǎ nyibotí.

20 Kòò mòu duónè kudaakù, kè dè sǎ nhòmòu kù cē, ò me mmu nyí wète ke kù donté ku yiè mborè ku yiè mme mmu nyí kù fĩ, nwèe yietí kǎfó, mbè me mbáá bè kùò, ke yé ò do kpaá túmè kudaakù nku.

21 Wèe waá ndipedaà meyei nhũ̀̀tímù kpeí, ké di kòtenení metaummè tou bòrìnù. Meyei nhũ̀̀tímù kó fὲ̀fὲ̀ nfe.

22 Kè ikuó nìùtìi dǎò de yiè mmeyei nhũ̀̀tímù kó ikuó kè nh ò cǎ́ mmeyei nhò dǎò mè.

23 Kè di ta dìi m̀ǹǹǹi Kannahãã kó dihèi ke fiúkú detie nde botí de botí dèè pèi, dè pèi yèè be yó ntú yesĩnye nyè di kpéi yebie nyètããti di bá nyè yo.

24 Dibenni naanni kè dí ãnné dibanni kè n dounnè mutõmmú kè yè nni mpã yemõu.

25 Dibenni nummuri ndi di yóó dimè de be, kè yè dèite kè yè ntú di kpeye. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te.

26 Òmõu báá cááké fèðfè bè í fèùté fè kè fe yĩ ncòú. Òmõu bá mpãũ yoo wè ndõari denitinõnkpeye.

27 Di ní báá kuó kécíúté, di me nní báá kuó di nucitì kesoó nfeðeñfè.

28 Di ní bá ndõari ikúsié ke yóú dimáà, di bá ndóú dimáà. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te.

29 Òmõu báá duó nho bire tebõõfètè kènte kè dèe tũnne yebakè, kènte kè dihèi dimõuu nde dounè ke dõari isõke kpeye.

30 Dí ntũ ndi nàké tì teom̀p̀ùtè ñnkè, kèmmõke metaummè tou kó kufõwaá.

31 Di bá nkõri bèè bourí tinùbootì nè bepããbè borè, dè di s̀nk̀k̀nk̀omu. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te.

32 Kòo kótì ní tũðkení á íté kóò feí ndikàri kéndé odakóti nè dèè miéke nke di bo benkemè ke dò ndi n dé, mí ndi Yiè nKuyie.

33 Kòo pòò kàtení ke di bonè di bá nhò cíí.

34 Opòò wèè di bonè dí nhò wùó nke dò ndi kou, kè nhò dó di dó mèè botí dimáà, ke yé di múnke do tùmè bepòòbè mbe Esibiti. Mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te.

35 Di dõrìmè ntú mèè wenni demõu miéke. Kè di dó dìi m̀ǹǹǹi kébenné dèmarè de pèkùmè yoo de cèékù dí benné kè dè nwenni.

³⁶ Di biepeeè nè di cìdóòbè dè níí ntú dèè wenni, kè dí benné kè dè nweni. Mí ndi Yìè nKuyie mmî di te, ke di dènnení Esibiti.

³⁷ Dí mpî n di nàké tì timou nè n tié nyimou, kéndɔ̀ari dè yèmmè. Mî tu di Yìè nKuyie.

20

Kuyie nyí dómè tí nfeu yebàkè

¹ Kè ti Yìè nKuyie nyíé kénáké Mɔ̀yiisi ke d̀:

² Náké Isidaγeribe ke tú, kè di kóò m̀ou yoo op̀ò wèè di bonè kòò fèuté o birè dibòò M̀ɔ̀ɔ̀ki bèè ò k̀. Dihei yembèè ò bùstí yet̀arè k̀ku.

³ Kòò m̀ou mè d̀ò mí m̀ m̀mmuɔ̀ m̀ mièke yóò ò yèmu, kè nh ò dènnè o k̀be mièke. Ke yé ò fèutéme o birè dibòò M̀ɔ̀ɔ̀ki ke s̀nk̀unne metaummè tou, ke c̀ke n yetisà̀ri.

⁴ Ke dihei yembè bùútóo de kpeti, ke í d̀ kòò k̀.

⁵ Mí m̀ m̀mmuɔ̀ mmî mièke yóò ò yè, wenwe nè o fuku kumou, kè m̀ bè dènnè be k̀be mièke, nè bèè kó dimàà ò t̀nnè ke fié de kó dibòò.

⁶ Kè wèè bùtinné mí ndi Yìè nKuyie nke k̀ri bèè bourí tinubooti nè bep̀ã̀bè borè, m̀ mièke yóò ò yèmu kè nhò dènnè o k̀be mièke.

⁷ Nc̀á̀nnè ke d̀ò mpái pái mí ndi Yìè nKuyie mmî di te.

Kuyie nkuó yete dè

⁸ Dí ntũ n tié nke ndɔ̀ari n yèmmè mí ndi Yìè nKuyie mmî di t̀ã̀té kè di c̀á̀.

⁹ Wèè s̀ã̀ nho cice yoo o ỳ bèè ò k̀. Ò k̀ omáà ndi ke yé o s̀ã̀mmè o cice nwe yoo o ỳ.

¹⁰ Kè wèè duónè ot̀ou pok̀u bèè bè k̀u bedé, wenwe nè de kóo nitipòk̀.

11 Kòò mǎù duónè o cice pokù bèe bè kùǎ bedé wenwe nè de kóo nitipòkù. Bè kùǎ bemáà ndi.

12 Kè wèè duónè o bire pokù ò dǎò isǎke nyi bèe bè kùǎ. Bè kùǎ bemáà ndi.

13 Kòò mǎù duónè onitidǎù bè dǎunèmè onitipòkù, bè dǎò isǎke nyi, bèe bè kùǎ bedé. Bè kùǎ bemáà ndi.

14 Kòò mǎù po onitipòkù ke wèete ke tǔóté de kóo nitipòkù yǎ, isǎke nyi bèe bè cǔu nwenwe nè de kóo nitipòkù kédèite isǎke di cuokè. Bè kùǎ bemáà ndi.

15 Kòò mǎù duónè feǎfè bèe ò kùǎ kékua de kó feǎfè.

16 Kòo nitipòkù mǎù yóu kè feǎfè ò duónè bèe ò kùǎ kékua nè de kó feǎfè. Dè kùǎ demáà ndi dedé.

17 Kòò mǎù puoke o tǎũ kè bè cǎá mbe yǎ yoo be cǎá mbe cice, kòò ò duónè ifei kperere nde. Bèe bè dèite be botí kabe mieke bá wè kòò nwúó, de kó meyei mbo be yǎ ñnkè nke.

18 Kè wèè me nduónè onitipòkù ò yùó ndù mǎnni, ke yà o yǎnti bèe bè dènne Isidayeribe mieke. Ke yé bè yémèmu bedé ò yùómmè ke duó.

19 Òmǎù báá duónè o yǎ nantè yoo o yǎ kóo kótì yoo o cice tǎũ. Di tú meyiĩ mmémáà kabe mbe, kòò mè dǎò bèe yóó tǎ de kó meyei. Wèè mè dǎò wenwe nè ò duónè wè bè tǎ bedé ndi de kó meyei.

20 Kè wèè puoke o cice nantè pokù yoo o cice kóo kótì kou bedé bèe tǎ de kó meyei. Bè bo kú bá bè í mǎòte debire.

21 Wèè puoke o nantè pokù yoo o kóo kótì pokù ò sǎnkunne omáà ndi, bè báá pété debire.

22 Dí mpĩ n di nàké tì timǎu nè n tié nkéndǎari dè yè mmù kè dèe yie nkè dihei n di kǎrinè dì báá di tó.

23 Di báá tũnne ibotí n yóó beti ì de kó dihei miεke ì borime, bè me ndòò kè m bè pè.

24 N di nàkému ke tú:

Mîi mómumu nyóó di duó nde kó ketenkè,
menaamiè nnè mecekùò ndè pũò nkè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te ke di cǎnné nè ibotí tɛi.

25 Mbaàtinè tũnké iwũò, n yē ndí nyo nyi nè n yē ndí nci ì. Di báá di n yē ndí nci kùù wanwankù yoo tɛè nàtè yoo dèè bambaañnè késĩnkũnne dimáà.

26 Ndònnè páíí, kéncaáá nke tú n kɔbe, ke yé mí ndi Yiè nKuyie ndòmmè páíí nwe, kè mî di cǎnnénè ibotí tɛi, kè di bo ntú n kɔbe.

27 Di miεke kòo nitidùù mǎù yoo onitipòkù tu opǎũ yoo ò boorí tinubooti, bèe ò bùótí yetárè kékuo. Ò kùò omáà ndi.

21

Ikuó ù tukúnè ikuó nìùbè

DÈÈNNÌ: Ikuó nìùbè bo nci dè

1 Kè ti Yiè nKuyie nní nsóké ku náañtì kénáké Mǎyiisi ke dò: Náké ikuó nìùbè Anǎ bí ke dò:

Ikuó nìùtì mǎù báá tóónnè o cǐètè kóo cǐ mǎù késĩnkũnne omáà.

2 Kè dè sàà í tú o cǐètè kou mómumu nwe. O cice yoo o yó yoo o birε yoo o nantè yoo o kóo kóti.

3 Nè o tǎũ wèè kpaá teciètè ke mu nyí yǐtè onitidùù ke yé ò mu nyí yenkemè, ò bo na kóò kàáké.

4 Wenwe wèè ni benitibè, ò báá dǎò dèè ci o cǐètè miεke késĩnkũnne omáà.

5 Ikuó nìùbè níí báá fenté fenté tiyùtì be yò ìnkè, yoo bèe kuó be nucitì kesoó mbe debì, bè me mbáá dúóké bemaà.

6 Bè cãámmu ke bo n kó mutõmmú kpéí. Bè báá cãke n yètìrì, bèè n feu iwũḽ bè m pãã nyì. Nè de kpéí mbè dò nkéndò mpáíí nwe.

7 Dè cimú ikuó nìùtì bo puokemè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè yoo osapàà mbè cãke wè, yoo onitipòkù wèè yenke ke yenté, ikuó nìùtì cãámmu ke tú n kóo nìtì.

8 Dí dò nkénwúó nyikuó nìùbè benitibè n tããté bèmbè n tãmmú kpéí bè cãámmu, ke yé bèè n feumè iwũḽ di m pãã nyì. Dí mbè wúó mbenitibè bèè cãã nke dò mpáíí. Mí ndi Yiè nKuyie mmúì bè cãánné.

9 Kè ikuó nìùtì mǎu kóo sapàà ncàke omáà ke dauti dautinè benitidaabè ò ãnné o cice nwe ifei, bèè cǎu nde kóo sapàà.

10 Ikuó nìùtì diewè wèè baké besõmbè, bè cǎu nwèè yuu mekùò nkoò cãánné kòò daati ikuó yààtì, ò báá yóu kòò yùtìi yéké ò me mbáá yóu kòò yààtì kērí.

11 Ò báá tóónnè ocíi kēsĩnkũnne omáà, bá kòò cice nwe yoo o yǎ.

12 Ò báá yè metaummè tou, ò yàà bo dì sĩnkũnne mèè kpéí. Bè ò cǎu mmekùò mme koò cãánné mí nKuyie n kpéí. Mí tu di Yiè nKuyie.

13 Wèè puoke osapàà nwèè mu nyí yé onitidù.

14 Ò báá puoke okúpokù yoo wèè yenke ke yenté yoo wèè dauti dautinè benitidaabè ke cãke omáà. Ikuó nìùbè botí miẽke nke ò dò nkétããtémmè osapàà nwèè mu nyí yé onitidù, képuoke.

15 Ò yàà bo sīnkùnne o fuku. Mí ndi Yiè nKuyie mmî ò cǎńné.

DẸENNÍ: Bèè báá na kéntú ikuó nìùbè

16 Kè ti Yiè nKuyie nyíé kénáké Mọ̀yiisi ke dò:

17 Náké Anṳ ke tú n yē nnè bè bo mbomè nè be yaábíó ikuó nìùtì wèè mǎke kuyènkù ó bá n féúté feǎ̀fè yoo ò m pǎ tidiitì.

18 Kòò mǎke kuyènkù bá kùù botí ò báá na kǎpí nde kó mutǎmmú, kòò tu kuyũ̀̀nkù yoo dikpǎnnì yoo dèmarè yeté o ìkè.

19 Kòò tààku kuù me nkèéte yoo o bakù.

20 Kòò tu tɛhùtè yiè, yoo ò dò ndeçĩrè yoo ò ã dinṳmpénnì yoo mekpǎǎ, yoo tɛwũ̀̀tè matè ã o kòntì yoo o takuò mpòntɛ.

21 Anṳ kó kufuku miεke ikuó nìùtì mǎù bá n féúté feǎ̀fè yoo ò m pǎ tidiitì kénsà kòò mǎke kuyènkù, ò báá na kǎpí nyikuó nìùtì kó mutǎmmú.

22 De yiè mbo na kédì bè m pǎ tìi diitì yoo bè m pǎ dè ke yéte ke tuṳ nke sùó.

23 Ò me mbáá ta metaummè tou kuyààkù kpetí dè yoo wèè tóónnè diwũ̀̀tònnì, ò tu kuyènkù yiè nwe, ò yàà bo sīnkùnne metaummè tou nè di nentì. N tú di Yiè nKuyie nku ke mî dè cǎńné.

24 Memme, kè Mọ̀yiisii tì nǎké Anṳ nè o bí nè Isidayεeribe sṳmbe.

22

TǎǎTI: Bèè báá di bè pǎ dè Kuyie

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mọ̀yiisi ke dò:

² Náké Anᵃᵃ nè o bí, n yē nkòo nìtì ní dòmme ò báá di Isidayeribe m pã dè kēsĩnkũnne n yetìsààrì. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

³ Náké be ke tú, n yē mbe kó kufuku nè be yaábíó kè wèè sī nke kááké bè m pã dè, bèè ò dènne n kabe miéke mî tu di Yiè nKuyie.

⁴ Anᵃᵃ kó kufuku miéke kè tikòntì pĩ nhòmòu yoo ò tũtì yefòtè kè mu nyí wenke ò báá di bè m pã dè. Dè me ndò nè wèè kááké ocũ ke sĩnte nè wèè bo nduó kényenke nè omáá,

⁵ nè wèè bo kááké debambaànnè marè kēsĩnte, yoo òmòu wèè kááké dèè sī nkēsĩnkũnne omáá.

⁶ Kòò sĩnkũnne omáà mebotí ò sĩmmu kéntò kétuakèné kuyuoku. Ò báá na kédì bè m pã dè kémbaanè ò bo wuomè.

⁷ Kuyuoku m̀nnì ò wenkemu ò bo na kédì bè m pã dè ke yé ò kó mudìi mmumè.

⁸ Òmòu di miéke báá di fèḍfè fèè ku yoo musĩmmu pĩ nfè. Kòò fè di ò sĩntemu. Mî tu di Yiè nKuyie.

⁹ Bè ntũ m bè nàké tì kè dèe yie nkè bè báá di ikuó yete dè kètò de kó meyei, kè bè dè di, bè yàà bo kú. Mî tu di Yiè nKuyie mmí di cãáné.

¹⁰ Kè bè m pã dèmarè wèè í tú ikuó nìtì ò báá dè di. Bá kè ikuó nìtì kóo pòò nwe yoo o kóo tũntì ò báá dè di.

¹¹ Kè ikuó nìtì me ndonté kudaakù, kù bo na ké dè di kéndònnè bè peité kù tecĩètè.

¹² Kè ikuó nìtì màke osapàà nkòò yenke wèè í tú ikuó nìtì ò báá na kédì bè m pã dè.

¹³ Kòò dũu me nku yoo bè ò bètì kòò konní bá ò í màke debire, ke wètení ke bo o cĩètè ò do bè bonè ke

dòmme. Ò bo na kédì o cice yo ntù diiti. Ikuó nùtì cīētè kou í tú wè báá na ké tì di.

14 Kòò m̀òu di bè m pã dè bá ò í yě, kè dè boní kòò yīēté wèè dè yietí ikuó nùtì kénós nkè dè mmànnè ò yietí de kó yewétiyè yènùmmù kó dimáá.

15 Ikuó nìùbè báá yóu kè bèè í dò nkédì bè m pã dè, kè bèè dè di.

16 Kè bè dè di, ikuó nìùbè bè toú mmeysi mme bèè yietí kéfós. Mí ndi Yiè nKuyie mmù dè cāñné.

Kuyie nyè mbè bá nkù feu ù wūš

17 Kè tì Yiè nKuyie nní nsáké ku náàntì kénáké M̀oyiisi ke d̀ò:

18 Náké An̄̄ n̄̄ o bí n̄̄ Isidayeeriibe bem̄̄ou ke tú n yē ndi miēke yoo op̀̀ò wèè di bonè, kè wèè d̀ò ké m pã dipānni yoo ò d̀ò ké n feúté feḏ̀̀fè kētū̄ nhò n d̀̀̀nnè dii nùù kpéi nyoo kòò me mb̄̄aa d̀ò ké fè nni nféutému.

19 Kòò d̀ò n c̀̀uté de kó dipānni dè ntú dinaadaà yoo dipedaà yoo dib̄̄adaà d̀̀̀è kpa kuyènkù.

20 Kè di n feúté feḏ̀̀fè fèè m̀̀ke kuyènkù m báá c̀̀uté de kó dipānni.

21 Kè feḏ̀̀fè metaummè k̀̀fe nfe òm̀̀ò d̀̀mè ke n feúté yoo ò d̀ò kéd̄̄eite ò n d̀̀̀nnè dii nùù yoo ò baa d̀ò ké m pã dipānni ndi, de kó feḏ̀̀fè dò nkéntú di n feu fè nfe, kénkpa kuyènkù kè n né fè c̀̀uté.

22 Mí ndi Yiè nKuyie ndi bá n feúté feḏ̀̀fè fèè yēi yoo fè ā dikpēnni yoo bè fè fēte yoo fè ā mekpāā nyoo fè ā tifiētì yoo fè ā yemū̄. Di báá daá nde kó feḏ̀̀fè botí kó kumaa ndiwūš̀̀t̀̀nni kéntú di kù nni mpã.

23 Di bo na ké n feúté diwèi kó dipānni: Fənà̀̀fè yoo fepièfè d̀̀̀è m̀̀ke kuyènkù yoo dè pusi yoo de

tààke okù ke tonté. Di me mbáá dè nni nféúté di n dǔúnnè dii nùù kpéí, nkè di dè nni nfeúté m báá dè cǔuté.

²⁴ Di bá n féúté feǎfè fèè kó yetakuò nta yoo bè fè fǔnte yoo bè yè kèéte. Di kó dihei miεke òmǔu báá dè dǔù.

²⁵ Kòo pǔù mǔu me ntǔní de kó feǎfè botí dí báá fè cǔuté ké fè nni nféúté, mí nKuyie mmǔ di te, kè bè fè fǔnte dè naá nkuyènkù nku, m báá fè cǔuté.

²⁶ Kè ti Yiè nKuyie nní nsǎké ku náaǎnti kénáké Mǔyiisi ke dǔ:

²⁷ Kè fenààfè yoo fepièfè yoo tebuǔtè kè dè peité de bire de daare, dè mbo de yǔ borè ke dǔ yewe yèyiekè, diyie nínni yiè kè di dè nni nféúté, m bo cǔuté de kó dipǎnni.

²⁸ Di báá kuǔ denaabire yoo depebire yoo debǔbire nè de yǔ diyie òimǔ.

²⁹ Kè di dǔ ké n féúté feǎfè ké n sǎnte dí fè nni nféúté dè bo yiennèmè kè n fè cǔuté.

³⁰ Kè di fè nni nfeúté dí fè càáké de yiè, di báá súó nkè dèe wenté. Mǔ tu di Yiè nKuyie.

³¹ Dí mpǐ n tannò nkéndǔori yè yè mmù mǔ tu di Yiè nKuyie.

³² Di báá cake n yètisààrì díndi Isidayεeribe n dǔ dí nyému n dòmmè páíí mí ndi Yiè nKuyie mmǔ di cǎǎné.

³³ Mǔ di dènneni Esibiti kè di bo ntú n kǔbe. Mǔ tu di Yiè nKuyie.

23

Isidayεeribe kó yebaa

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké Mɔyiisi ke dò:

2 Náké Isidayeεribe bè yo mbaà nyèè baa n kpéí.

De kó yeβaa mmiεke di ní tí nké n sānte. N yóó di benkemu de kó yemàrè di ní yoo tí nyè.

3 Di ní pĩ ndi tōmmú yewe yèkuò miεke, diyiénni tu teom̀pùtè nte. Di ní tí nde yiè ké n sānte, de yiè di báá pĩ mmutōmmú bá kè di bo kèè bíékè de kó diyie tu n kperi ndi.

4 Nte yeβaa nkó yemàrè teyè di ní yóó tí nyèè miεke ké n sānte.

Diyentébanni

5 Dibenni tãnkù ketiwè kó diyie teπítè nè dinaanni kó dihuri m̀nni yó ntú diyentébanni ndi.

6 De kóo tãnkù omáà kó diyie teπítè nè dinum-muri yó ntú pèèbè bèè í kəərenè mutie mùù muuti be kó dibanni ndi. Dí nyo mpèèbè bèè í kəərenè mutie mùù muuti ke dò yewe yèyiekè.

7 Diyie ketiri yiè di tí nké n sānte, de yiè di báá pĩ mmutōmmú.

8 Yewe yèyiekè miεke ké nni mpãã nyepārè ke tuò. Diyie yiénni kətí nké n sānte, di báá pĩ mmutōmmú.

Tidiketiti kó dibanni

9 Kè ti Yiè nKuyie nyié kébéinnè Mɔyiisi ke dò:

10 Náké Isidayeεribe ke tú n yē nké di ta dii m̀nni dihei n di duó ndi ke kùúti, ke ðei tidiketiti, di bou dibou kéduó nyikuó niùti.

11 Kòò ðe nni mbenke, kè ðe yie nkè n di coute. Teom̀pùtè yiè kó diwentéteri ndi ikuó niùti yóó ðe nni mbenkemè,

12 ké n féúté dipedabii dìi màke dibenni dimáà ke kpa kuyènkù kétuò,

13 kéwaá mmuyuo ncidóòbè bèkuò ké mù àntenè mekùò, nkéwaá mmenaà mbè tumè diféè dítìrì dikéè kécóú ndéinkè kétuò. N ðake dó dìi pänni ndi.

14 Di báá di di paa nkó tidiiti, di báá ti dònè pèè, di me mbáá tì pũnné kécááké, yoo dí ntì càà ntibènti ke í keté ke ðè bou dibou ke m pã. De kó ikuó yó mbomu sãà nè di yaábíó bá kè di bo kùù píkù.

Dididèlbanni

15 Kè di níi m pã tidipànti dìi yiè, di báá kaa nde kó diyìè kè ðe wenté kè di keté kékkaa nke dò seménnibè bèyiekè,

16 Seménni oyiénwè wenwe kó teom̀pùtè yiè, ðè yóó mbo yewe sipísìnùmmù ndi, kè di m pã tidiiti.

17 De yiè bá wè wèè waá ntidipànti kó muyuo nsààmù cidóòbè bètããti kédòònè pèèbè bèdébè kékòorenè mutie mùù muuti kè di tóní ðe kó dipänni ké m benke.

18 Pèè kó difõnkúò kè dí n féúté yepedabe yèyiekè yèè màke dibenni dimáà dimáà, ke kpa kuyènkù nè dinaadapànni dimáà nè yepedakè yèdèé ké yè wènnénè tidiiti di m pã tì, ké ðè cóú mmenaà mbè tu mè diféè kétuò, dipänni ndi dìi kó kufõõku n naati.

19 Kè di dèè dí waá ndibòdaà meyei nhũtìmù kpéi nnè yepedabe yèdèé yèè màke dibenni dimáà dimáà ké n féúté metaummè kpéi.

20 Kè ikuó niùtìi ðè nni mbenke ké ðè nni nféúté metaummè tou borè, kéwènnénè tidipànti kóo pèè nè yepedabe yedé. Dè tu n kperè nde bè m pã ðè ikuó niùbè yóo nte ðè.

21 Dε kó diyìè kètíí nké n sǎnte, dí báá pĩ mmutǎmmú dε yìè. Dè yó ntú ikuó nyi di kpéí nsáà nè di yaábíó bá kè di bo kèè bíékè.

22 Kè di dei tidiitì di báá deite kétaunnè tìì bo di paa mmànkú, di mε mbáá kónté kédérí, dí tì yóu bεcĩrìbè nè bεpòòbè kpéí. Mí ndi Yìè nKuyie mmù di te.

Siheú kó dibanni

23 Kè ti Yìè nKuyie nnáké Mɔyiisi kε dò:

24 Náké Isidayεεribε kε tú:

Dibenni tǎnkù yìènwè kó diyìè ketirì ní yó ntú tεom̄pùtè nte, di ní tìí nké n sǎnte nè tipíétì nè siheú.

25 Dε yìè di báá pĩ mmutǎmmú, dí n féúté fεǎfε kétuó.

Meyei nhǔtímù kó diyìè dieri

26 Kè ti Yìè nKuyie nyíé kénáké Mɔyiisi kε dò:

27 Otǎnkù yìènwè yìè pínnì yó ntú meyei nhǔtímù yìè ndi, di ní tìí nké n sǎnte, kέboú dinùù kέ n féúté fεǎfε kétuó.

28 Dì báá pĩ mmutǎmmú mamù dε yìè meyei nciém̄mè kó diyìè ndi, bè yóó di dòò di meyei nciém̄mè kó ikuó kè n di cǐé mmí ndi Yìè nKuyie.

29 Kè wèè í boú dinùù dε yìè bèε ò dènnε o kòbε miεkε.

30 Kè wèè pĩ mmutǎmmú dε yìè m bo ò dèite o kòbε miεkε.

31 Dì báá pĩ mmutǎmmú dε yìè dè yóó ntú ikuó nyi di kpéí nsáà bá kè di bo kèè bíékè.

32 Dε kó diyìè yó ntú n kperi ndi, otǎnkù yìè wéínnì kó kuyuoku nku di yóó boúmè dinùù kéntò kétuókεnè diyìè tεrì kuyuoku.

Dibanni bè tu di titouti kperi

33 Kè ti Yiè nKuyie nní nsáké ku náaàtì kénáké Mòyiisi ke dò:

34 Náké Isidayeεriβε ke tú n yē nhotànkù yiénwè yìè τepítè nè dinummurì di níí ànné titouti kó dibanni ké n sǎnte, kè di mbo ke dò yewe yèyiekè.

35 Diyiè ketirì yìè di tíí nké n sǎnte, de yìè òmòu báá pī mmutǎncéémù.

36 Yewe yèyiekè yenyε miεke, bá di di níí n féuté feǎfe kétuǎ. Diyiè níínnì yìè kétíí nké n sǎnte ké n féuté feǎfe kétuǎ. Di báá pī mmutǎncéémù dibanni denni dii yìè.

37 Kè ti Yiè nKuyie ndò: M me ntǎāté yèè we di níí yóó ye ntíí ké n sǎnte, ké n fíé iwūǎ kétuǎ ké m pǎ tidiitì kó yepǎrè, ké n fíénè iwūǎ metaummè kpeyi, kécóú mmenaà nkétuǎ kéntū mbá dii yìè di kuó dòmmè.

38 Ke né yiénè iwūǎ di n feu ì siom̀p̀usi kó yewe nè yepǎrè di m pǎǎ nyè nè iwūǎ di n feu ì, di n dounkonè yèè nò kpéí nnè yepǎrè diwèì kpeye.

39 De kó difǎnkùò otànkù yiénwè kó diyìè τepítè nè dinummurì ke sǎ ndi dèite di diitì ke dèè, dí ànné titouti kó dibanni ké nni nsántí ke dò yewe yèyiekè. Dibanni yìè ketirì nè diniínnì yó ntú τeom̀p̀utè nte.

40 Diyiè ketirì, dí waá nyeteβε sààyè nè tipuonti nè kukó nkó titieti, kényǎnku metaummè tou di Yiè nKuyie nyìkè ke dò yewe yèyiekè.

41 Dibenni miεke di níí ànné dibanni ké nni nsántí ke dò yewe yèyiekè. Dè yó ntú ikuó nyi di kpéí nsǎà nè di yaǎbíó. Dibenni tǎnkù yiénwè miεke nke di níí yóó ànnémè de kó dibanni.

42 Isidayεεριβε di ní yó mbo titouti miεε nκε κε δò γεwe yèyiekè.

43 Kè dεε yie kè di yaábíi banté κε do ndi dò ã titouti miεε nκε, n di dènnení diì m̀nnì Esibiti. Mí ndi Yiè nKuyie mmî di te.

44 Kè M̀yisii náké Isidayεεριβε γεm̀rè bè yó mbaà nyè tí Yiè nKuyie nkó γεbaa.

24

Bè bo mpī mmèè botí metaummè tou kó tefitíkèkètè

1 Kè ti Yiè nKuyie nnáké M̀yisii κε δò:

2 Náké Isidayεεριβε kè bè da duó nhodifìè kó mekòsààmè di bo ntuònnèmè tefitíkèkètè deyuo ndemou.

3 Kè Anoo tè Ìnné metaummè tou miεε kuyààkù kùù pì metaummè tou Ìkú dè ku ìkè, kè tè ní nyié nκε cóú mí ndi Yiè nKuyie n yìkè kéwénténè. Dè yóó ntú ikuó nyi di kpeí nnè di yaábíi s̄á.

4 Anoo yóó de nyínné tefitíkèkètè mesoo nsààmè kpete kécōnné te búkúsí kè dè ní ncóú nkeyènkè kemou n yìkè.

Péèbè bè yó mpāā mbè Kuyie

5 A waá mmuyuo nsààmù kéδòñè péèbè tēpítè nè bèdébè bá wèè péè kòo yuo ncéékù mbo cidòòbè bèkuò.

6 Kàa bè daá mmesoo nsààmè kóo tábùrì Ìnkè icuó idéi bèkuò bèkuò mí ndi Yiè nKuyie n yìkè,

7 kécóú mbá kùù cóú Ìnkè tihúúnti sààti bè yóó tuo ntì, kè dεε benke péè omou túmè mí ndi Yiè nKuyie n kou.

⁸ Bá tèè om̀p̀r̀t̀è nte bè ní yóó daámmè de kóo p̀éè meṣṣṣ nsààmè kóo táb̀ur̀ì ìnkè mí ndi Yiè nKuyie n ỳìkè. D́ndi Isidayeeriḃe di dò nké mme ndṳ̀ri sáà.

⁹ Anṳṳ nè o bí beè yó nte de kóo p̀éè, bè ní nkari metaummè tou kó kudànkù ké bè càáké ke yé bè bè nni mpāmèmu kè beè cãã nkè beè dò nké bè di. De kó ikuó yó mbomu sáà.

Bè dò nkédòòmè wèè sáá nKuyie nè wèè bo poté otòu kékuo

¹⁰⁻¹¹ Danni kóo nitipòkù m̀òu weè do bo Isidayeeriḃe cuokè kòo yè̀t̀ir̀ì tu Dibidi, kòo peitè osapàà nkòo yè̀t̀ir̀ì ntu Sedomii, kòo peiténè Esibiti kou m̀òu odapàà. Diyie mari kè de kóo dapàà nnè Isidayeeri kou, kè bè nkpa nkè de kóo dapàà nsáá nKuyie, kè bèè ò kàtenè M̀oyiisi borè.

¹² Kè bèè ò kànnè ké nhò bàa ke kèmmúnè ti Yiè nKuyie mbo bè nàkémè bè dò nkóò d̀òòmè.

¹³ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè M̀oyiisi ke dò:

¹⁴ De kóo dapàà wèè n sáá mmí nKuyie, á ò dènnè Isidayeeriḃe kari, bèè kó dimàà kèè ò n sáámmè mí nKuyie nkè beè nṳ́ mbe nṳu o yuu ìnkè kè Isidayeeriḃe beṃṳṳu ò bùs̀t̀ì yetárè kékuo.

¹⁵ Kàa náké Isidayeeriḃe ke tú n yé nkè wèè n sáá mmí nKuyie nkùù ò te weè tṳ de kó meyi.

¹⁶ Kè wèè n sáá mbè dò nkóò bùs̀t̀ì yetárè nyè kékuo, kòò tu op̀d̀ò yoo diheì yiè nke né n sáá mbèè ò kùo.

¹⁷ Kè wèè poté otòu ke kùo, bèè ò kùo.

¹⁸ Kè wèè kùo otòu kó feḳ̀fè wèè ò yietí feḳ̀òùfè.

¹⁹ Wèè k̀ò̀t̀e otòu bè múnkeè ò k̀ò̀t̀e.

20 Wèè kèéte otòu kóũ bèe kèéte o kperi. Kè wèè kpréte otòu nònfè bèe kpréte o kofe. Kè wèè feuté otòu nìnnì bèe feuté o kperi. Kè wèè ànné otòu kuyènkù bèe kù nhò ànné múнке.

21 Kè wèè poté feḏfe ke kùò wèe yietí kéfóó, kè wèè poté onitì ke kùò bèe ò kùò.

22 Di bekùnè mèè botí diheì yembè di yó mme mbekùnè bepòòbè. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te.

23 Mòyiisi tì nàké diì mònni Isidayeεribe kè bèe denne de kóo dapàà nwèè sǎá nKuyie mbe kari kóò bùótí yetárè kékua. Memme bè dòòmè ti Yiè nKuyie nnàké tì Mòyiisi.

25

Dibenni ketenkè bo om̀pè di

1 Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi Sinaii tārì ìnkè ke d̀ò:

2 Náké Isidayeεribe ke tú n yε nkè di ta diì mònni diheì n di duó ndi, dí soó mmukútímù, kè ketenkèe om̀pè kè dè ntú n kó disānni.

3 Dí nkuuti ke d̀ò yebie nyèkuò, kémbuòti di diiti, kèpienko fínyĩ kó detie nke t̃ũ de be.

4 Dibenni yiénni miεke ketenkè kó diom̀p̀ubenni ndi, di báá buótí, di me mbáá píe nfínyĩ kó detie. Dè yó ntú n kó disānni ndi.

5 Kè tididenti yè di báá tì d̀èite, bá nè di í me mpiemmè di tie nkè dè peité, di báá t̃ũ de be, ketenkè om̀p̀ubenni ndi.

6 Dí nyo ntididenti díndi nè di kó tidaati nè di kó bet̃mbè nè bepòòbè bèè di bonè.

7 Nè de kó tidiiti miεke nke di wũ yóó pétémè kédi nè diheì kó tiwanwantì timou.

Tidaatì fīmmù kó dibenni

⁸ Di níí kaà nyɛbie nyɛyiekè yɛyiekè kuce mɛyiekè. De kó yɛbie nyó mbo yɛbie nsipísìnàà nè yèwɛi ndi.

⁹ Dibenni sipísìnàà nè diwéínnì kóo tǎnkù yiénwè kó diyìè píínnì, diyìè dièrì ndi, mɛyɛi nhũtímù kpéí. Dí duó nkè bèe eé ditǎteheù dihèi dimou miɛke,

¹⁰ kǎpīɛkè, dibenni sipísìnùmmù kperi yó ntúmè tidaatì fīmmù kperi ndi, dibanni dièrì kó dibenni ndi, òmòu ténke bá ntú kudaakù n kó ketenkè kemou miɛke. De kó dibenni bá wè ò bo na kéwɛte kɛtieke o tenkè, bá wè kòo kò nho cīɛtè.

¹¹ Dibenni sipísìnùmmù kperi yó ntú tidaatì fīmmù kperi ndi, dibanni dièrì kó dibenni ndi. De benni di báá buótí di mɛ mbáá deite tididenti yoo dí tǎũ deite mbè tu dè fínyí de be, di í píe nde kó yɛbe.

¹² De kó dibenni tú tidaatì fīmmù kperi ndi, de kó dibenni miɛke di yó nyo ntididenti nti. Diwèi kó dibenni ndi, dí ndi wùó ndi cǎá.

¹³ De kó dibenni miɛke bá wè ò bo na kéwɛte kɛtieke o tenkè.

¹⁴ Kòo mǎu fiitinè o kou ketenkè yoo ò kè nhò donnè, ò báá ò ciitè.

¹⁵ Wèe wénté dè kpaá yɛbie nyèdè kè n kó dibennii tuakénì, de miɛke nke ò yóó namè kòò kèété idíítí.

¹⁶ Kè yɛbie nsũ idíítí nsũ kè yè mɛ nkɛ́nnì idíítí nkɛ́nnì, di yó nwéi yɛbie mmamè mme ke kékíí idíítí.

¹⁷ Di miɛke òmòu báá ciitè otǎu. Di nni ndé, mí ndi Yiè nKuyie mmũ di te.

¹⁸ Dí mpí n tié nnè n kuó kéndɔɔri dè yɛmmè, mɛmmɛ di bo mbomè di tenkè ke bá nyĩèkù dèmarè.

¹⁹ Kè di paa nní mpeí, kè di yo nke sànnè kémbo ke í yĩèkù.

20 Kè dè yèmmè di bo beke dimáà ke dò: Ti né yó nyo mba kè ti í kùú tí dibenni yiénni ke dèite tidiiti?

21 N yóó duó nkè n kó mesàà mmeè níí mbo di ñnkè, dibenni kuónni mieke kè di paa nníí pèité, kè dè nsànnè di bo nyommè ke dò yebie nyètããti.

22 Kè di buótí dibenni níínni mieke di bo na kényo ntidikóti kétuakenè dibenni wéínni di bo deitemè tipànti.

A bo wète kédontémè a tenkè

23 Òmòu báá fité ketenkè sáà kè dèe deè ke yé mî temè ketenkè kè di tú bepòòbè ke bo ke mieke.

24 Dihèi n yóó di duó ndi mieke, dí dajú nyikuó kòò mòu fité o tenkè wèe na kéwète ké kè donté.

25 Kòò mòu tebite ta ticíti ke fité ketenkè, o cîètè kou wèè ò tókénè weè dò nkéwète ké kè donté.

26 Kòò mòu me nyí mòke wèè ò tókénè ke bo na ké kè donté, kòò wète ke pètè dìi yìè idíítí ò bo na kéwète kédonté o tenkè.

27 Bèe kaà nyebie nyèè pèètè kébate yèè kpaá, kè tidaati fíímmù benni né na kétuakení kòò ò tèínné, kéwète kétieke o tenkè.

28 Kòò me nyí pètè ò bo yietí mù wèè kè donté wè nkpaá ke kè te, ke baanè tidaati fíímmù benni kòò né na kéwète kécuté o tenkè.

29 Kòò me nfité tecíètè kè tè bo dihèi iduotí fité dì, dibenni dimáà kó mukũũ mmiieke nke ò bo namè kéwète ké tè donté. Kòò dó kéwète ké tè donté dè báá pèètè dibenni nè ò tè fitémè.

30 Kè dè pèètè dibenni kòò í wète ke tè donté, wèè tè donté weè yó ntè te sáà nè o yaábíó. Te yìè mbáá wète ké tè cuté tidaati fíímmù bo tuakemè.

31 Kè sicéi sii bo yehékè iduotí í fité yè si yó ndònnè depaa ndòmmè mme, te yìè nníí bo na kéwète ké tè

donté yoo wèe wēte ké tè cəuté tidaatì fīmmù bo tuəkemè.

³² Defiibe biε yó mməkemu kuε ke níí na kéwēte kédonté be tenkè yoo be cēī sǎǎ.

³³ Bá kè Defii botí kou weè donténè o tebite teçĩtè, kè tidaatì fīmmù benni tùòke wèe wēte ké tè duó nte yiè, ke yé be cēī sù tumè be kperε bè mòke dè Isidayεribe tenkè miεke.

³⁴ Bè báá fíté be pénnè be kó ketenkè yó nni nke sǎǎ.

Bè bo mpenni mèè botí beçĩribè be kperε

³⁵ Kòò mǎu kou ta ticĩtì miεke ke ténke í mǎke mùmamù, wè nhò tǎ, kòò me ntú opǎò nwe ò nhò tǎ, kè dèε yie nkòò mbo o borè.

³⁶ Ò bá nwanti mucóntimu o ñnkè, ò bá nwanti ke bo ò di. Ò ndé mí ndi Yiè nKuyie nkè o kou nhò bonè.

³⁷ Kòò me nhò pènte idíítí nyi ò bá nwanti kécǎnte, kè tidiitì me nni nti ò bá nwanti wèe ò tǎhné kénóó.

³⁸ Mí ndi Yiè nKuyie mmù di te kè di dènnení Esibiti ke bo di duó nKannahǎǎ tenkè, kè di ntú n kǎbe.

Onìtì bo wēte kédontémè otǎu

³⁹ Kòò mǎu kou ta mesémmè miεke ke ténke í mǎke mùmamù, ke fiténè omáá otǎu ke bo mpǐ nho tǎmmù, wèe ò donté ò báá ò pǐnné mudaatǎmmù.

⁴⁰ Wè nhò bonè ke dǎnnè o kóo tǎnti yoo wèe kǎtení ke ò taànè. Wè nhò pǐnnè mutǎmmù kè tidaatì fīmmù benni yàa tuəkenní.

⁴¹ Kè tidaatì fīmmù benni tùòkení, wèe kò nwenwe nè o bí o kǎbe borè, kékari o yembè tenkè.

42 Di tú n kó betōmbè mbe, kè n di dènnení Esibiti, òmòù báá fité omáà bè ã ã fitémè kudaakù.

43 Di miεke òmòù báá dōnè otòù muwērímú. Mí ndi Yiè nKuyie mmí di te, di nni ndé!

44 Di kó tidaatì tinitidaatì nè tinitipòtì tì yóó yènní yehékè yèè di fité yènye. Di yó mbe ndonnè tidaatì.

45 Bepòdbè bèè kàtení ke di bonè, di bo na ke ní donté be bí, yoo bèè do di bonè nè dimònnì be yaàbí. Bè bè peité di tenkè nke dí bè te.

46 Di bo kú kényóu dè di bí ì dò nké dè tùóté, kè bembè ntú di kó tidaatì sáà. Kè di tebiù Isidayeeribe tabè, òmòù báá dōnè otòù muwērímú.

47 Kè dè me ndò mbepòdbè yoo bèè kàtenè ke di bonè be kóò mòù mōke idíítí, kè di tebite matè ò mōkenè dibànnì, koò fiténè temáà yoo bá kè bepòdbè kó deyaàbire marè nde tè fiténèmè temáà.

48 Di mōkemu kuce ke bo na kēwēte kédonté di tebite, di kou mòù bo na kēwēte kédonté di tebite.

49 O cice kou yoo o cice kou kó debire bo na kēwēte ké tè donté, yoo otòù mòù nè wè bè tu meyĩ mmémáà kabe. Kè dè í dò mmemme tè wēte ke pèté te kperè tè bo na kēwēte kédonté temáà.

50 Kè tè yóó donté temáà bèe náké nè wèè do nké tè donté, kè bèe kaa nyebie nwèè do tè donté ò tè donté kè yèè bie sooté de cuokè, kè n kó dibenni né na kētuakení. Bè yóó wénté yebie nyèè soké yènye de cuokè ke né na kékéété idíítí bá díì yiè kè idíítí mmànnè bè ã ã yietí ì otōntì diyìè dimáà miεke.

51 Kè de kó yebie nkpaá ke sū ò yóó yietí kè ì nsūmu kè di tebite na kēwēte kédonté temáà.

52 Kè yebie mme nyí kpaá sū kè tidaatì fīmmù benni tūàkení tè tó yietí kè dè mmànnè yebie mmàmè, kè tèe wēte kédonté temáà.

⁵³ Kè bè donté òmòu ò ní yó mbo wèè ò donté o cīètè ke dò nho tōnti nwe, di báá yie nkè bè nhò d̀̀̀rinè muwērímú.

⁵⁴ Kòò me nyí na ke bo wēte kédonté omáà de kó meborime mēdé mieke wè mbaa tidaati fīimmù benni ḱyè wenwe nè o bí.

Kuyie nyēmmè ku kabè dò nké nku ntū nkumáà

⁵⁵ Díndi Isidayēeribe di tú n kó betōmbè mbe kè n di dènnení Esibiti kó ketenkè. Mí ndi Yiè nkuyie mī di dènnení Esibiti tenkè. Mí ndi Yiè nKuyie mmī di te.

26

¹ Di báá d̀̀̀ sitenkaanì ḱ s̀̀ fíí ḱ yoo di fíí ḱ yesĩmpókè, di báá cíéké yetárè ḱ yè k̀rí tifènti ḱfíí ḱ k̀enninku ye ìkè. Mí ndi Yiè nKuyie mmī di te.

² Dí mpī n di nàké tì siomp̀̀si ìnkè, k̀éndé n taummè tou. Mī tu di Yiè nKuyie.

Kuyie nyēmmè nkù yóó bè d̀̀̀ mesàà

³ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Isidayēeribe ke d̀̀̀: Kè di yie nke pī n tié nnè n tannò ke d̀̀̀ri dè yēmmè,

⁴ m bo ndi duò nfetaafè fe m̀̀nnì, kè di paa nní mpeí mesàà nkè di tebiiti mpeí mesàà.

⁵ Kè di ní mpuotì tidiiti kè di tebiitii binè, kè di ntō di tebiiti k̀étuakènnè di bo buotímè tidiiti, kè di nyo ke sànnè k̀embo bá d̀̀marè í di k̀ónnè.

⁶ Kè n di duò ndiwèi diheì mieke, kè di ní nduó ke í ỳ̀k̀ù. Kè n kei ndesĩnnè, mudoò ténke báá ànné di kó ketenkè mieke.

⁷ Kè di mbeti di dootitòbè ke bè k̀ò.

⁸ Di miεke benìtìbè bènùmmù níí bo mbeti tekòùtè (100), kè tekòùtè mbeti tekòupííítè (10000) kè di bè kòù.

⁹ Kè nní mbo difōnkó kéduó nkè di pié kè nní mpī n di dòònè mèè taummè.

¹⁰ Kè di níí nyo ndi diitì kè tipàntì bi, kè di cūñní tikótì kéānné tipàntì.

¹¹ Kè n cīètè mbo di cuokè sáà, m báá di pè.

¹² M bo mbo di cuokè, ke di te kè di tú n kàbe.

¹³ Mí ndi Yìè nKuyie mmī di te, ke di dènneni Esibiti. Kè dè bo yie nkè di ténke bá ntú tidaati, ke touté di tuò Esibiti kàbe do di tou nyè, ke dí na ke ò nkérí ke yíeo.

Kuyie nyè kù yóó bè poté tì yēīti

¹⁴ Kè ti Yìè nKuyie nní nsaké ku náàntì kébéi nke dò: Kè di me nyete n kpeti ke í tūnne n tannò yemou,

¹⁵ kè di bùtinné n kuó ke pè n tié, kè di tôte n di dòònè mèè taummè, ke yóu ke ténke í dōori n tannò yemou yēmmè.

¹⁶ Nte n yóó di dōòmè:

M bo duó nkè meyei ndiemè di do ké di kūō nkè kukōntonno diékù di pī nkè di nuò nta, kè kuu ta kéncáá ndi kēntì. Kè di níí buotí tidiiti kè tì bi kè di dootitòbèe kōteni ké tì dèite bá di báá cōnte.

¹⁷ Kè n di bùtinné kè di dootitòbèe di na, di nūmbè bo di baaté kè di ncooti bá bè í di beti.

¹⁸ Bá nè memme kè di í kēnté n kpeti, nní ndi sáké tiyēīti di yei nkpeí,

¹⁹ kēpōnte di wērimú mùu te kè di mōke tefentè, m bo duó nkè tiwetìi kpenke timátì tēmè bá fetaafe bá nniu, kè ketenkèe kpenke kédontenè disōwūō.

20 Kè di sǒnté kéndeu di wērí mú detetìrè bá di paa mbá mpéí. Di paa nkó titebiiti me mbá mpéí.

21 Nè memme kè di yete, ke í dó ké n kénté, nní ndi sǒké tiyēĩti di yei mmamè,

22 kédú nkè desĩnnè yènní kempĩ ndi bí, kèdeè di wũḍ, desĩnnè bo di yaate kè di ce di do kerì ìi kpánné.

23 Kè n yĩ memme kè dè í sànnè ke bo di tié, kè dè dò ndi kpaá sǒké ke yetírì n kpèti.

24 De mǎnnì mí mmómmuḡ mmũ né yóó cómmú ké di poté di yei nkpeí,

25 kédú nkè di dootitǎbè ndi kǎu, ke peiri di tǎte mǎè kpéi n di dǎnnè mǎè taummè. Kè di coké ke tìi ndi eké miéke, n duónko mutenkũ nnè de kpéi nkè di ta di dootitǎbè nḡu miéke.

26 Kè n di mǎnte mudii, kè benitipòbè tepítè níi wǎnné kǎpũnné pǎèè dipéèfiunnì dimáá miéke, ké wè ndi dú nkè dí ò berí kǎwérì kǎcááké bá di bá nsànnè.

27 Kè n yĩ memme kè di baa yete ke í dó ke n kénté,

28 m miéke bo di yè, kè n di ãnné tiyēĩti di yei nkpeí,

29 kè di nkǎu di bí ke cáá, initidaai nè initipòì,

30 ke puḡ ndi bḡwũḍtǎrè nè di wũḍtǎrè di tuḡ nyèè ñnkè tihúúntì ké di kuḡ kǎwǎnnénè di bǎkè m puḡ nyè.

31 M miéke bo di yè kè n dú nkè di ekèe náá nti-dobontì, kè m puḡ ndi wũḍtǎrè, n ténke bá nkémmú tihúúntì di tuḡ ntì kó kufḡḡku.

32 Mĩi mǎmmuḡ nyóó pǎnte di kó diheì kédéíté, kè dèè di di dootitǎbè bèè kǎriní ke bo mbo de kó diheì miéke.

33 Kè n dú nkè mudoò tanní kè dí cíété, kè di cǎĩ náá ntidobontì, kè di tenkèe dǎúnko.

34 Di bo mbo dìi m̀ǹǹǹ di dootit̀b̀è tenk̀è miεke, de m̀ǹǹǹ di tenk̀è bo p̀été tεom̀p̀ùt̀è di do k̀è m̀ǹt̀è t̀è,

35 k̀è bo om̀p̀è, de m̀ǹǹǹ k̀éfóó ndi do k̀è yeteǹè t̀è om̀p̀ùt̀è di bo dìi m̀ǹǹǹ ke miεke.

36 Di k̀abe bèè bo yenté di dootit̀b̀è ek̀è miεke m bo bè ãnné kufōwáá, mbá k̀è kufōk̀p̀èrik̀ù nampε bèè coké k̀éndò nhòm̀où bè bèti ǹè disiè, k̀è bè ncok̀ù ke duò bá òm̀où í bè bèti.

37 Bè bo ncok̀ù ke bétírí bet̀b̀è ke dò mbe dootit̀b̀è bè bèti, òm̀où me nyí bè bèti. Di báá na k̀ébaa di dootit̀b̀è.

38 K̀è di yei ndi dootit̀b̀è tenk̀è miεke, k̀è k̀è di di.

39 Di miεke bèè bo yenté k̀embo be dootit̀b̀è ek̀è miεke bè bo ncĩtiri, be mómm̀m̀be be yei nk̀p̀éi nnè be yembè k̀ōme k̀p̀éi.

Kuyie nyóó daatenímè kù d̀d̀ǹè Isidayεeribe m̀è taummè k̀p̀éi

40 De m̀ǹǹǹ ndi Isidayεeribe bèè yó nkpaá bè yóó bantémè bεmbe ǹè be yembè bè d̀d̀m̀è meyei nké m̀è dáa nke d̀: Ti càr̀èmu ti yetemè a k̀peti.

41 De m̀ǹǹǹ k̀éban_té ke dò mm̀i còm̀m̀ú ke bè d̀enne be tenk̀è, ke bè k̀t̀eǹè be dootit̀b̀è cie. De m̀ǹǹǹ bεmbe bèè to do k̀peñǹi k̀è bèe k̀ék̀unne bεmáá k̀éyie mbe caàr̀imè.

42 De m̀ǹǹǹ k̀è n daatení n d̀d̀ǹè m̀è taummè Sak̀abu ǹè Isaki ǹè Abarahammu ǹè n do nàk̀é t̀i be kó dihei k̀p̀éi.

43 Bè í bo yèè m̀r̀è miεke be eì, di bo om̀p̀è. Ke s̀ó mbè ité k̀è di d̀úngo, de m̀ǹǹǹ k̀è bèe yà meyei nkó mucóntimu bè yete m̀è k̀p̀éi n tié nke p̀è n kuó.

44 Bá ǹè bè yó mme mbomè be dootit̀b̀è cie n yí yóó bè dootóo, yoo m miεkeε bè yè k̀è mbè k̀uò páíí,

kétōte metaummè n do bè dònè mè. Mí mbe Yiè nKuyie mmî bè te.

⁴⁵ N yóó daatemu be kpéí nkédaatení n do dònè mèè taummè be yembè ké bè dènne Esibiti ibotí tel nuò mmieke ke bo ntú be Yiè nKuyie. Mî tu di Yiè nKuyie.

⁴⁶ Yeè tannò nye ti Yiè nKuyie ndo nàkémè Mòyiisi nè ku tíe nnè ku kuó Sinaíi tārì ìnkè Isidayeeribe kpéí.

27

Bè bo ndèi mèè botí bè dǎunnè yèè nò Kuyie

¹ Kè ti Yiè nKuyie mbéinnè Mòyiisi ke dò:

² Náké Isidayeeribe ke tú n yē nkòò mǎu dó kédèite dinùù ò n dǎunnè di, kòò n dǎunnè dinùù ke benné nè onitì nwe.

³ Onitì wèè mǎke yebie nsipísidé kénto kétuǎkenè yebie nsipísikuò o díítí bo medítíbii nsipísínùmmù ndi, bè kèété ì metaummè tou kpéí.

⁴ Kòo nitipòkù nwe o díítí bo medítíbii nsipísitàãti ndi.

⁵ Kè debire nde dèè mǎke yebie nyènùmmù kénto kétuǎkenè sipísidé, kè dè tu denitidaare nde de díítí mbo medítíbii nsipísidé, kè denitipòrè me nni nde ì mbo medítíbii ntepítè.

⁶ Dèè mǎke otǎnkù òmáà kénto kétuǎke yebie nyènùmmù, kè denitidaare nde de díítí mbo medítíbii mmènùmmù, kè denitipòrè nde mè mbo mètããti.

⁷ Yebie nsipísikuò kó difǎnkùò kǎbe, kòo nitidùù nwe medítíbii ntepítè nè mènùmmù, onitipòkù medítíbii ntepítè.

8 Kòò mǎu mē nċīte ke í dò nhò bo na kényietí de kó idíítí, bēe ò tǎnǐ ikuó nìùtì borè, kè ikuó nìùtì kèéeté o díítí.

9 Kè dè mē ndò mbè m pǎ dè tu fēǎfē nfe bē n feu fē, fē tu n kǎfe nfe.

10 Bè báá na kè fē cèètenè fetefē fesààfē yoo fesĩnfē. Kè bē tùóté fēǎfē bē m pǎ fē ke cèètenè fetefē idé ì naá n kpeyi nyi.

11 Kè de kó fēǎfē mē ntu ikuó yete fēnfē, bēe fē benke ikuó nìùtì bá kè fē tu fēè botí,

12 kòo fē wènté kényà fē wenni yoo fē sǐ nkékééeté fe díítí.

13 Kè fe yiè nweè mē ndó kèwēte kè fē donté wèe yietí bē fē kèéeté ì díítí kénós nke ì mmànnè ò bo totémè ò mē nyietí ì yecúò yènùmmù kó dìmáà.

14 Kòò mǎu m pǎ o cǐtè, ikuó nìùtì tē wènté, kè tē wenni yoo te sǐ, kòò yǐ mù, mummu.

15 Kè tē yiè nweè mē ndó kèwēte kè tē donté wèe yietí bē tē kèéeté ì díítí kénós nkè ì mmànnè bē bo totémè ò yietí ì yecúò yènùmmù kó dìmáà kè ntè te.

16 Kòò mǎu m pǎ ketenkè, dí wènté bē bo kè buotí tidibotí kè tì mmàmè, kékééeté ke díítí. Kè kè dò nke bo na kécǎuté tidibotí cìdóòbè sikǎusitǎāti (300) ke díítí mbo medítíbii nsipísìnùmmù.

17 Kòò yó m pǎ de kó ketenkè, ke sǒ tidaati fĩmmù benni bo ke díítí baá mme mmà.

18 Kè tidaati fĩmmù benni mē mpǎēté, kòò kè nni mpǎ, ikuó nìùtì kǎà nyebie nyèè kpáá kè tidaati fĩmmù benni terì tuǎkení kékééeté ke díítí.

19 Kè kè yiè nwète ke dó ké kè donté wèe yietí ikuó nìùti kèéte ìi díítí kénós nke ìi mmànnè bè bo totémè ò yietí ìi yecúò yènùmmù kó dimáà ké kè tieke.

20 Kòo me nyí kè donté o mómmuò nkòò kè fiténè otòu mǎu dè dèemu. Ò ténke báá na ké kè donté.

21 Kè tidaati fīmmù benni me ntùòke, wèe me nkè donté wèe kè yóu, kè naá n kàke nke. Ikuó nìùbè bè kè tieke. Bè kè nni mpāmu.

22 Kòò mǎu m pā ketenkè ò donté kè, kè dè í tú o yembè kàke,

23 ikuó nìùti wénté yebie nyèè kpaá kè tidaati fīmmù bennii tuàkení kékééte ke díítí wèe kè nni mpāà nkòo yietí ke díítí de yiè, ì tu n kpeyi nyi.

24 Kè tidaati fīmmù benni tùòke wèe do kè te nè dimònni wèe wète ké kè còutè, o yembè kàke nke.

25 Bè ní yóó tūnne idíítí ìi kèéte metaummè tou kpéi i kó kukperíkù nku, kékééte de kó idíítí. De kó idíítí kó fesàmpófè cèékù bo kàdammù tepíítè nte.

Yepārè yebotí yebotí

26 Òmǎu bá m pā o òfè peité fè meketimè kè fè tu fedaafe, fè die nke tú n kàfe nfe. Kòo nààfè nfe yoo o pièfè yoo o buotè.

27 Kòò mǎu m pā feòfè bè í n feu fè, bè bo na kéwète ké fè donté keyietí fe díítí kénós nke dè mmànnè bè bo totémè o yietí ìi yecúò yènùmmù kó dimáà. Kè fe yiè me nyí dó kéwète ké fè donté bèe fè fité fe díítí.

28 Kòò mǎu m pā dèmarè ke tú, ò dè nni mpāmu sàà, bè báá na kéwète ké dè donté yoo bèe dè fité. Kòo nìti nwe yoo feòfè yoo o yembè o yóunè kèe tenkè, bè m pāà ndèè kó dimàà mebotí dè tu n kperè nde.

29 Kòò nìtì nwe bè m pãmè bè báá na kέwετε kóò donté, bèε ò kùò.

Ti bo n duàmmè Kuyie nti mαke de kó dimàà kó depííndè

30 Kè di dèite di paa nkó tidiiti nè di tebiiti dí dè berí kέδεite dèè tu depííndè, dè tu n κπερε nde.

31 Kòò mαù dó kέwετε kέdonté o kó depííndè kó dèmarè wèe yietí kένός nkè dè mmànnè bè bo totémè ò yietí ì yeçúò yènùmmù kó dimáà.

32 Dèè kó dimàà tu iwũò, inààke nè ipe nè sibóó, fèè òfè ní tú fepíínfè fè tu nkαfe nfe.

33 Dí ní báá fè cèèτεnè fεsààfè yoo fεsĩnfè. Kòò mαù fè cèèτε, fεnfε nè ò cèèτεnè fè idé ì naá n κπεyi nyi, bè με mbáá na kέwετε kέ ì donté.

34 Ti Yiè nKuyie ndo duó nyì kuó nyi Møyiisi Sinaii tārì ñnkè Isidayεεribe κπέí.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16